

การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลาง
ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
ของ
เพ็ญรุ่ง แแบ่งใส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มีนาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลาง
ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
เพ็ญรุ่ง แ่งใส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มีนาคม 2544

เพ็ญรุ่ง แสงใส. (2544). การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของ
นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา, อาจารย์สมชาย วรรณญาณไกร.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และปัญหาในการสืบค้นรายการ
บรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 60
คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดจำนวนเป็นนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน และนิสิตสาขา
วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ
เติมค่าลงในช่องว่าง และส่วนที่เป็นแบบสอบถามให้ตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ถ้าพบความแตกต่าง
ข้อใด จะทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเซเฟ

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. วิธีการที่นิสิตเรียนรู้ในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกสูงสุด คือ การศึกษาจากราย
วิชา บส 101 สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า รองลงไปใช้วิธีอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ส่วนเวลาที่ใช้การ
สืบค้นแต่ละครั้งส่วนใหญ่ใช้ครั้งละ 5-10 นาที

2. นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกโดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจการใช้จุดเข้าถึงและการอ่านข้อมูลของหนังสือจาก
หน้าจอในระดับมาก ส่วนการใช้คำสั่งพิเศษมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก พบว่า นิสิต
แต่ละชั้นปีมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้น มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01

4. เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิตประสบปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้
บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน และไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำข้อที่ประสบปัญหา
ปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป 4 ข้อ คือ ไม่รู้จะกำหนดค่าใดเป็นหัวเรื่องในการค้น ไม่รู้จะกำหนดค่าใด
เป็นค่าสำคัญในการค้น ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบาย
ภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ

5. การเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และ
3 มีปัญหาในการสืบค้นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตกลุ่มสาขา
วิชาสังคมศาสตร์ กับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ มีปัญหาในการสืบค้นไม่แตกต่างกัน

**BIBLIOGRAPHIC SEARCHING THROUGH ONLINE PUBLIC ACCESS CATALOG
IN THE CENTRAL LIBRARY BY THE UNDERGRADUATE STUDENTS OF
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

**AN ABSTRACT
BY
PENRUNG PEANGSAI**

**Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Art degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University
March 2001**

Penrung Peangsai. (2001). *Bibliographic Searching Through Online Public Access Catalog in the Central Library by the Undergraduate Students of Srinakharinwirot University*. Master Thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Pawa Panmekha, Mr. Somchai Warunyanugrai.

This study aimed to examine the knowledge and understanding of the undergraduate students of Srinakharinwirot University about bibliographic searching through the Online Public Access Catalog (OPAC) in the Central Library, and to investigate the students' problems in using the OPAC. Simple random sampling was applied to draw a sample of 60 students who were studying in the second semester of the academic year 2000. They were representatives of the second-, third- and fourth-year students in the fields of science and technology as well as social sciences. Data collection tools were a test using multiple-choice and written-answer questions, and a set of rating scale questionnaire. The data were analyzed using percentage, means, standard deviation, t-test, F-test, and paired difference Scheffe-test.

The following results were reported:

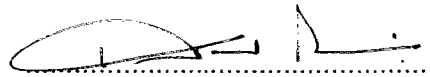
1. Students learned how to search the OPAC mostly through studying the course LIS 101 : Information and Study Fundamentals. The other method used was studying the instruction provided on the computer screen. The time spent on each search was from 5 to 10 minutes.
2. Students' knowledge and understanding about bibliographic searching through the OPAC was generally high. The findings also revealed that students' ability to understand how to use different access points to obtain bibliographic information was at high level. However, their ability to use special commands was at moderate level.
3. It was found that students who were studying in different years did not demonstrate any difference in their levels of knowledge and understanding in using the OPAC, but students from the field of sciences and technology had a better knowledge and understanding in using the OPAC than those from the field of social sciences, with a level of significant difference at .01.
4. Regarding students' problems in using the OPAC, two problems were ranked at high level : the insufficient numbers of computers used for searching and lack of user assistance from librarians and staff. Problems that were ranked moderate included formulating search terms for subject search, and for keyword search, too many complicated steps in a search process, and difficulties in understanding English commands and instructions.

5. In comparing students' problems in using the OPAC with the years of study, the findings showed that the second-and third-year students had higher level of problems than the fourth-year students, with a level of significant difference at .05. However, no significant differences were found between levels of problems in using the OPAC relative to fields of study.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลาง
ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ
นางสาวเพ็ญรุ่ง แ่งใส

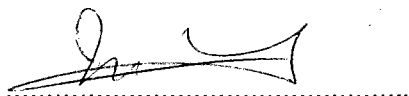
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ ๑ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๕๔๔

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

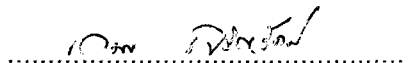
(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

ประธาน

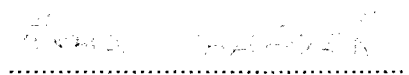
(อาจารย์สมชาย วรรณานุกร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์พิมล เมฆสวัสดิ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี จากความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา และอาจารย์สมชาย วรญาณุไกร ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขด้วยความเอาใจใส่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์ และอาจารย์พิมล เมฆสวัสดิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ในการทดสอบ และให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงนารถ ชัยรัตน์ อาจารย์สมพิศ พรวิริยกุล และอาจารย์ อัญชลี สุตธรรม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบทดสอบ

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ และนิสิตทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย “งบประมาณแผ่นดิน” ประจำปีการศึกษา 2544

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ที่ให้ทุกสิ่งแก่ผู้วิจัย

เพ็ญรุ่ง แบ่งใส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก.....	6
ความหมายของโอแพก.....	6
ลักษณะการทำงานของโอแพก.....	7
องค์ประกอบของโอแพก.....	8
ข้อดีของการสืบค้นจากโอแพก.....	8
ข้อจำกัดของการสืบค้นจากโอแพก.....	9
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	9
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติไดนิกซ์ (DYNIX).....	9
การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้งานในสำนักหอสมุดกลาง.....	12
การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	16
งานวิจัยในประเทศ.....	17
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	21
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	43
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	43
สมมุติฐานในการวิจัย.....	43
วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
สรุปผลการวิจัย.....	44
อภิปรายผล.....	45
ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม.....	49
ภาคผนวก.....	53
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	76

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	26
2 วิธีการเรียนรู้การสืบค้นโอแพก.....	27
3 เวลาที่ใช้ในการสืบค้นแต่ละครั้ง.....	28
4 ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปี.....	29
5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก	30
6 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามกลุ่ม สาขาวิชา.....	31
7 ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก.....	32
8 เปรียบเทียบปัญหาการสืบค้นโอแพกของนิสิต ระหว่างชั้นปี.....	34
9 เปรียบเทียบปัญหาการสืบค้นของนิสิตระหว่างชั้นปีในข้อที่พบความแตกต่าง	38
10 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นโอแพกของนิสิตระหว่างกลุ่มสาขาวิชา.....	41

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 หน้าจอโอแพกเมนูหลักภาษาไทย	13
2 หน้าจอโอแพกเมนูหลักภาษาอังกฤษ	14

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ห้องสมุดเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่จัดเก็บ รวบรวม และให้บริการสารสนเทศ ระบบ และวิธีการจัดเก็บ หนังสือและสารสนเทศต่าง ๆ ในห้องสมุดยุคก่อน ๆ ที่จัดจำแนกประเภทหนังสือ และให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ ผู้ใช้ในระบบที่ทำด้วยมือทั้งหมด (สมพิศ คุณศิริทักษ์. 2539 : 1-2) ห้องสมุดจะใช้บัตรรายการเป็นเครื่องมือ หลัก ในการช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศ บัตรรายการที่ห้องสมุดจัดให้บริการแก่ผู้ใช้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ บัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง และบัตรหัวเรื่อง ซึ่งอาจมีบัตรบางชนิดเพิ่มขึ้นอีก ตามรายละเอียด ของทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ เช่น บัตรผู้แต่งร่วม บัตรผู้แปล บัตรชื่อชุด และบัตรโยง เป็นต้น เพื่อ อำนวยความสะดวกในการสืบค้นแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลกระทบต่อห้องสมุดโดยตรงทำให้เกิด แนวความคิดในการจัดห้องสมุดสมัยใหม่ เน้นการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ทันสมัย และตรงตาม ความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนการทำงานแบบเดิม (Manual) ไปสู่ระบบอัตโนมัติ (Automation) (สุนีย์ กาศจำรูญ. 2539 : 94) โดยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินงานของ ห้องสมุด โดยเฉพาะการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการให้บริการสืบค้นแทนการค้นด้วยบัตรรายการ ซึ่งเรียก ว่า การสืบค้นรายการแบบออนไลน์ (Online Public Access Catalog) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า โอแพก (OPAC) ซึ่งสามารถจัดการกับปริมาณสารสนเทศที่มีอยู่มากมาย และเพิ่มขึ้นตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้มีการนำการสืบค้นรายการแบบออนไลน์มาให้บริการ ผู้ใช้แล้ว โดยห้องสมุดบางแห่งได้พยายามพัฒนาโปรแกรมระบบอัตโนมัติขึ้นมาใช้เอง ซึ่งมักจะประสบปัญหา ต่าง ๆ มากมาย (ประจักษ์ พุมวิเศษ. 2542 : 72-73) ดังนั้น ห้องสมุดที่มีงบประมาณมากพอ จึงใช้วิธีซื้อ โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำเร็จรูปจากบริษัทต่าง ๆ เนื่องจากมีประสิทธิภาพสูงกว่าที่จะพัฒนาระบบ ขึ้นใช้เอง ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้กัน (นิธิมา สังคหะ. 2542 : 86-87) เช่น ระบบ DYNIX VTLS TINLIB INNOPAC และ HORIZON เป็นต้น การสืบค้นรายการจากโอแพก ซึ่งถือได้ว่าเป็นระบบย่อย ที่สำคัญที่สุดของระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดแทนการค้นด้วยบัตรรายการนั้น เดชศักดิ์ ศานติวิวัฒน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้โอแพกของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ จำนวน 8 แห่ง พบว่า กลวิธีที่นักศึกษาใช้ค้นมากที่สุด คือ ชื่อเรื่อง นักศึกษามีปัญหาไม่ทราบ ขั้นตอนในการสืบค้น และค้นไม่พบเรื่องที่ต้องการ

จตุรลักษณ์ ศิรินรัตน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้เข้าใช้ในหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งใช้ระบบห้องสมุด อัตโนมัติDYNIX พบว่า ขั้นตอนในการสืบค้นยุ่งยาก ผู้ใช้ต้องการให้มีการอบรมการใช้ รวมทั้งต้องการคู่มือ การใช้ระบบการสืบค้นรายการอย่างละเอียดทีละขั้นตอน นิศาชล จานงศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อโอแพก ของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ DYNIX ของศูนย์บรรณสารและสื่อการ ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า นักศึกษาต้องการให้แสดงข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ การแสดง สถานภาพของหนังสือ และจำนวนฉบับหนังสือที่ห้องสมุดมีไว้ในหน้าจอ แสดงบรรณานุกรมแบบย่อ และ หน้าจอแสดงรายการบรรณานุกรมแบบสมบูรณ์ การแสดงเลขหน้าไว้ที่บรรทัดต่อจากรายการสุดท้ายของการ

แสดงผล ในกรณีที่ผลการค้นหามีหลายหน้าไว้ในหน้าจอแสดงผลขั้นต้น และการแสดงข้อความบอกตำแหน่ง คำที่ใช้ค้นไว้ในหน้าจอแสดงจำนวนรายการที่พบ นอกจากนี้นักศึกษาต้องการให้แปลข้อความแสดงความผิดพลาด (Error messages) หน้าจอให้คำแนะนำช่วยเหลือ (Help screen) และหน้าจอแสดงผลเป็นภาษาไทย และต้องการให้เลือกแสดงรายการหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคำที่ใช้ค้นได้

นุชศรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกของผู้ใช้ ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ TINLIB พบว่า ผู้ใช้ที่มาสืบค้นส่วนใหญ่ค้นคว้าด้วยตนเอง และใช้วิธีในการเรียนรู้โดยอ่านคำแนะนำจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่า 15 นาที คำค้นที่ใช้เป็นอันดับแรก คือ ชื่อเรื่อง คำค้นที่ใช้ยากที่สุด คือ คำสำคัญหลายคำ ส่วนปัญหาในด้านการโต้ตอบของระบบด้านการรับผลของข้อมูล ด้านผู้ใช้และด้านการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน การใช้โอแพกของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC นั้น วนิชชากร แก้วกัน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตค้นคว้าด้วยชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมา คือ หัวเรื่อง นิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยใช้จำกัดขอบเขตการค้นคืน และไม่ใช้เทคนิคการค้นแบบบูล นิสิตประสบปัญหาปานกลาง ในการใช้จุดเข้าถึงที่เป็นทางเลือก หัวเรื่อง และมีความสับสนในการเลือกใช้ทางเลือกต่าง ๆ และประสบปัญหาระดับมากในเรื่องการเพิ่มหรือลดผลการค้น เมื่อได้รับผลการค้นที่มีจำนวนมากหรือน้อยเกินไป

ส่วนการใช้โอแพกของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ห้องสมุดพัฒนาขึ้นใช้เองนั้น สุรีย์ สุทธิสารการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ของสำนักวิทยบริการของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่พัฒนาขึ้นเองจากโปรแกรมฟอกซ์โปร (FoxPro) พบว่า นักศึกษาใช้วิธีค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมา คือ ชื่อผู้แต่ง นักศึกษาพอใจต่อการให้บริการสืบค้นสารนิเทศในระดับปานกลาง มีปัญหาจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ บุคลากรที่ให้บริการขาดความชำนาญในการสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแนะนำ และช่วยเหลือการสืบค้น ควรมีคำแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้บริการ และรายละเอียดของฐานข้อมูลให้ชัดเจน จิตราภรณ์ เฟ่งดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร ซึ่งเป็นโอแพก ที่พัฒนาขึ้นใช้เองจากโปรแกรม Microsoft Access พบว่า ผู้ใช้รู้จักวิธีใช้บริการสืบค้นจากคำอธิบายหน้าจอ ใช้ชื่อเรื่องเป็นรายการค้นมากกว่ารายการค้นอื่น ผู้ใช้มีปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรมมีความล่าช้าในการทำงาน และเครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ DYNIX มาใช้ และสามารถให้บริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2538 เนื่องจากบริการดังกล่าวถือเป็นบริการใหม่ที่นิสิตยังไม่คุ้นเคย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และปัญหาที่นิสิตประสบในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการให้บริการโอแพก ของสำนักหอสมุดกลางให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งจะบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาค้นคว้าของนิสิต

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับชั้นปีและกลุ่มสาขาวิชา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้นำไปพิจารณาหาวิธีการให้การศึกษากับผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้โอแพก สามารถสืบค้นรายการบรรณานุกรมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางให้สำนักหอสมุดกลางได้นำไปพิจารณาปรับปรุงการให้บริการโอแพก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2543 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้เรียนวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า มาแล้ว จำนวน 5,073 คน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กองบริการการศึกษา. 2542 : 1-9)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2543 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้เรียนวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า มาแล้ว ที่มาใช้บริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 60 คน เป็นนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบง่าย
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 ชั้นปี
 - 3.1.1.1 ชั้นปีที่ 2
 - 3.1.1.2 ชั้นปีที่ 3
 - 3.1.1.3 ชั้นปีที่ 4
 - 3.1.2 กลุ่มสาขาวิชา
 - 3.1.2.1 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์
 - 3.1.2.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
 - 3.2.2 ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ภาคปกติ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ที่เข้ามาสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่นิสิตศึกษาอยู่ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ได้แก่ นิสิตที่ศึกษาในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพลศึกษา และคณะศิลปกรรมศาสตร์

2.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ นิสิตที่ศึกษาในสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์

3. โอแพก (OPAC-Online Public Access Catalog) หมายถึง การเข้าถึงรายการบรรณานุกรมซึ่งสามารถสืบค้นได้จากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง ลักษณะเดียวกับบัตรรายการของห้องสมุด นอกจากนี้สามารถค้นหาข้อมูลโดยใช้คำสำคัญ และใช้เทคนิคการค้นตรรกแบบบูล สามารถค้นด้วยวิธีการตัดปลายคำ และจำกัดขอบเขตการสืบค้นด้วยปีพิมพ์ หรือประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งสามารถสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการยืม-คืนของตนเอง สามารถดูข่าวสารและกิจกรรมของห้องสมุด โดยมีเมนูให้เลือกและมีคำสั่งสำหรับโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้

4. ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นโอแพก หมายถึง ความสามารถของนิสิตในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ซึ่งจะศึกษาครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

4.1 การใช้จุดเข้าถึงรายการบรรณานุกรม หมายถึง การเลือกสืบค้นรายการบรรณานุกรมที่ต้องการจากหน้าจอเมนูหลักของโอแพก ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ 5 เมนูแรกของโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้กำหนดรายการค้นไว้ดังนี้

4.1.1 ชื่อผู้แต่ง

4.1.2 ชื่อหนังสือ : ตามลำดับอักษร

4.1.3 ชื่อหนังสือ : ตามคำสำคัญ (Keyword)

4.1.4 หัวเรื่อง : ตามลำดับอักษร

4.1.5 หัวเรื่อง : ตามคำสำคัญ (Keyword)

4.2 การใช้คำสั่งพิเศษต่าง ๆ ในการสืบค้นเพื่อให้ผลของการสืบค้นมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ได้แก่

4.2.1 การใช้คำสั่ง L หรือเครื่องหมาย / เพื่อจำกัดขอบเขตข้อมูลที่ต้องการค้นให้แคบลงหรือเฉพาะเจาะจงขึ้น ได้แก่

1) Pubdate หมายถึง จำกัดปีที่พิมพ์

2) Material Type หมายถึง จำกัดชนิดของวัสดุ

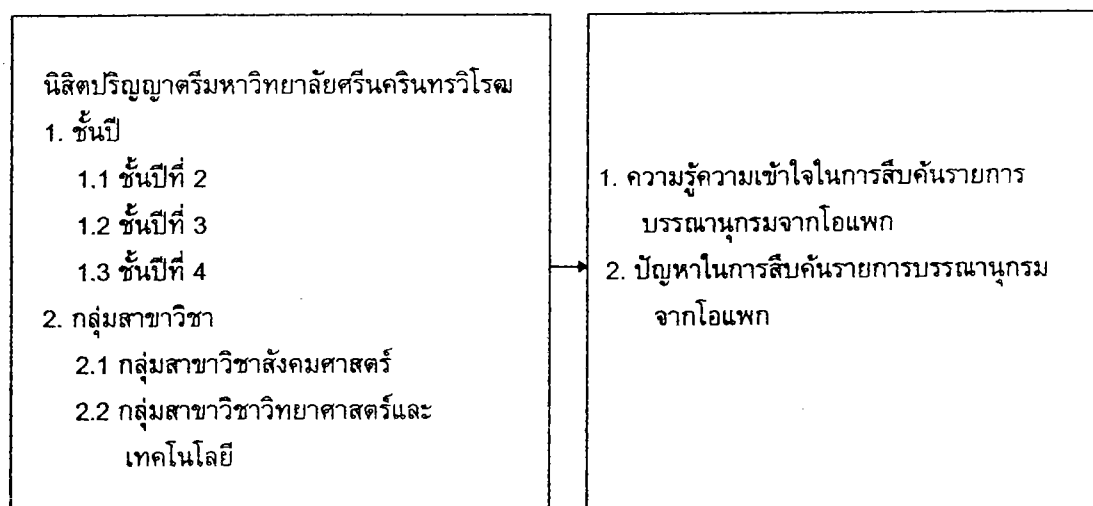
4.2.2 การใช้คำสั่ง G ในกรณีที่ค้นข้อมูลได้จำนวนมาก ต้องแสดงผลหลายหน้าจอจะขอข้ามไปดูหน้าจอท้าย ๆ โดยไม่ต้องดูทีละจอภาพ สามารถใช้คำสั่ง G โดยพิมพ์ G กดเอนเตอร์ ตามด้วยเลขลำดับของหน้าจอ แล้วกดเอนเตอร์ หน้าจอจะแสดงผลของหน้าจอที่ต้องการนั้นในหน้าจอถัดไปทันที

4.2.3 การใช้คำสั่ง RW คำสั่งนี้จะปรากฏบนหน้าจอที่เป็นหน้าจอของบรรณานุกรมที่มีหัวเรื่องอยู่ ผู้ใช้สามารถหาผลงานที่เกี่ยวข้องกับรายการที่กำลังค้นนั้นได้จากการใช้คำสั่งนี้

ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นโอแพกดังกล่าว วัดได้โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ปัญหาในการสืบค้น หมายถึง ข้อขัดข้องที่นิสิตประสบในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก เกี่ยวกับระบบ การได้รับผลของข้อมูล ผู้ใช้ และการให้บริการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก แตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
 - 1.1 ความหมายของโอแพก
 - 1.2 ลักษณะการทำงานของโอแพก
 - 1.3 องค์ประกอบของโอแพก
 - 1.4 ข้อดีของการสืบค้นจากโอแพก
 - 1.5 ข้อจำกัดของการสืบค้นจากโอแพก
2. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 2.1 ระบบห้องสมุดอัตโนมัติไดนิกซ์ (DYNIX)
 - 2.2 การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้งานในสำนักหอสมุดกลาง
 - 2.3 การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

ความหมายของโอแพก

โอแพก (OPAC) มีคำเต็มว่า Online Public Access Catalog ได้มีผู้ให้ความหมายของโอแพกไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ยัง (Young. 1983 : 157) ได้ให้ความหมายของโอแพกว่า เป็นฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมของห้องสมุดที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้โดยผ่านเครื่องปลายทาง ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถสืบค้นและค้นคืนรายการบรรณานุกรมได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

ฮาร์รอด (Harrod. 1995 : 465) ได้ให้ความหมายของโอแพกไว้ว่าเป็นรายการระบบอัตโนมัติ โดยจัดเก็บรายการในรูปแบบที่อ่านด้วยคอมพิวเตอร์ได้ และเข้าถึงข้อมูลโดยระบบออนไลน์ผ่านเครื่องปลายทาง (Terminal) ที่เป็นเครือข่าย มีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้หลากหลาย เช่น การยืมสารสนเทศ การจองทางออนไลน์และข่าวสารของห้องสมุด เป็นต้น

สเตลลา (Stella. 1996 : 42) ได้ให้ความหมายของโอแพกว่า เป็นรายการของสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ใช้สามารถใช้โดยผ่านเครื่องปลายทางระยะไกล (Remote Terminal) ได้

เจเน็ต (Janet. 1997 : 104) ได้ให้ความหมายของโอแพกว่าเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการจัดทำรายการต่างๆ ของทรัพยากรห้องสมุดที่สามารถใช้เครื่องปลายทางในการค้นรายการเฉพาะเจาะจงต่าง ๆ ได้

ฟีเธอร์ และสเติร์กส์ (Feather & Sturges. 1997 : 330) ได้ให้ความหมายของโอแพกว่า เป็นฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมของห้องสมุดแต่ละแห่ง ที่สืบค้นได้จากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง และสามารถเข้าถึงด้วยระบบออนไลน์ผ่านเครื่องปลายทาง ฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมจะจัดทำตามรูปแบบ

มาตรฐานสากล เช่น AACR และ MARC วิธีการเข้าถึงแรกเริ่มใช้ค้นได้แบบพิมพ์คำสั่ง (Command-driven) แต่ระบบปัจจุบันใช้วิธีค้นแบบเมนู (Menu-driven)

มาร์ติเมอร์ (Martimer. 1998 : 103) ได้อธิบายว่า โอแพก เป็นรายการฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเข้าถึงโดยผ่านเครื่องปลายทาง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า โอแพก หมายถึง การสืบค้นรายการบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดด้วยคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้จาก ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ การใช้ตรรกแบบบูล การตัดปลายคำ เป็นต้น โดยเลือกรายการที่ปรากฏบนหน้าจอ และใช้คำสั่งต่าง ๆ

ลักษณะการทำงานของโอแพก

การทำงานของโอแพก ควรมีความสามารถดังนี้ (สุนทร แก้วลาย. 2539 : 682-683)

1. ความสามารถพื้นฐาน ประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้

- 1.1 ให้ทั้งผู้ใช้และบุคลากรของห้องสมุดสอบถามได้
- 1.2 ห้องสมุดสามารถกำหนดบรรณานุกรมสำหรับการใช้งานของบุคลากร และผู้ใช้ได้
- 1.3 ให้ผู้ใช้เรียนด้วยตนเองได้ และโต้ตอบกับผู้ใช้ด้วยระบบเมนู ส่วนสำหรับบุคลากรห้องสมุด

มีการเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การใช้คำสั่งที่จำเป็นต่าง ๆ ได้

- 1.4 ห้องสมุดสามารถกำหนดการแสดงผลที่จอภาพตามความต้องการได้
- 1.5 สามารถสืบค้นได้ด้วยคำหลักหรือวลี
- 1.6 ถ้าค้นพบรายการเดียว ให้แสดงระเบียบข้อมูลทันทีโดยไม่ต้องถามเพื่อให้ผู้สืบค้นเลือกก่อน

ดังในกรณีที่พบรายการที่พึงประสงค์จำนวนมากกว่าหนึ่งรายการ

1.7 แสดงผลเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ และสถานภาพเกี่ยวกับการยืมโดยใช้จำนวนหน้าจอน้อยที่สุด

- 1.8 กรณีค้นไม่พบเรื่องที่ต้องการ ระบบจะแสดงบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องให้ดูบนจอภาพ
- 1.9 สามารถเรียกดูบรรณานุกรม และรายการอย่างคร่าว ๆ ทั้งแบบเปิดต่อไปข้างหน้า หรือถอยหลัง
- 1.10 ห้องสมุดสามารถกำหนดข้อความสำหรับแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้ได้ตามความต้องการ

- 1.11 สามารถให้ผู้ใช้ส่งจองหนังสือที่ต้องการและเรียกดูข้อมูลการยืมของตนเองได้

2. ความสามารถพิเศษอื่น ๆ

- 2.1 ห้องสมุดสามารถกำหนดข้อความให้ความช่วยเหลือเฉพาะเรื่องได้
- 2.2 สามารถสืบค้นโดยใช้ตรรกแบบบูลได้
- 2.3 สามารถสืบค้นโดยการตัดคำให้สั้นลงได้
- 2.4 สามารถกำหนดให้สืบค้นเฉพาะที่หรือของทุกแห่ง (เนื่องจากเชื่อมโยงกับสถาบัน

บริการสารสนเทศหลายแห่ง)

- 2.5 ให้ผู้ใช้สามารถเห็นรายการตามความถนัดหรือตามประเภทของผู้ใช้

2.6 ผู้ใช้ที่ไม่อยู่ในห้องสมุดสามารถเข้าถึงโอแพกได้จากที่อื่น (โดยใช้เครือข่ายสื่อสารและเครื่องปลายทาง)

2.7 สามารถปรับวิธีการค้นหาภายในระบบในลักษณะของการวิเคราะห์จากผลการสืบค้นแต่ละครั้ง และจากการโต้ตอบของผู้ใช้

องค์ประกอบของโอแพก

โอแพกมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (สุนทร แก้วลาย. 2539 : 684-685)

1. ฐานข้อมูล สถาบันบริการสารสนเทศแต่ละแห่งจะมีฐานข้อมูลดังนี้
 - 1.1 ฐานข้อมูลสร้างขึ้นเอง เป็นการแปลงระเบียบจากบัตรรายการมาเป็นระบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ รวมทั้งการเพิ่มรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งไม่มีอยู่ในบัตรรายการเพื่อให้มีจุดเข้าถึงมากขึ้นเมื่อค้นคืนด้วยคอมพิวเตอร์
 - 1.2 การใช้ฐานข้อมูลร่วมกับผู้อื่น เป็นความร่วมมือกันของสถาบันบริการสารสนเทศ เพื่อให้สามารถจัดบริการสนองต่อผู้ใช้อย่างดีที่สุด และสามารถลดการทำงานที่ไม่จำเป็นต้องทำซ้ำซ้อนกัน
2. ระบบคอมพิวเตอร์ มีองค์ประกอบสำคัญต่อระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ 3 ส่วน คือ
 - 2.1 หน่วยประมวลผลกลาง
 - 2.2 หน่วยความจำสำรอง
 - 2.3 เครื่องปลายทางสำหรับผู้ใช้
3. การสืบค้นโอแพก ควรมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 จุดเข้าถึงจะต้องมีให้เลือกหลายทาง เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ ชื่อชุด และชื่อหน่วยงาน เป็นต้น
 - 3.2 ถือว่าผู้ใช้มีหลายระดับ ทั้งที่มีความชำนาญในการใช้เครื่องปลายทางและไม่มีประสบการณ์ จึงต้องให้บุคคลเหล่านี้เลือกใช้ตามประสบการณ์และความสามารถ
 - 3.3 ภาษาที่ใช้โต้ตอบ ต้องมีความเหมาะสมและสุภาพ
 - 3.4 ผู้ใช้สามารถปรับการสืบค้นไปตามความรู้ที่ได้รับจากระบบหรือสามารถเปลี่ยนแปลงการค้นได้ตามความต้องการ

ข้อดีของการสืบค้นจากโอแพก

การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก มีข้อดีสรุปได้ดังนี้ (สมาน ลอยฟ้า. 2535 : 25-26; วรรณิการ์ ลินพิศาล, และจารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. 2536 : 18-19)

1. ผู้ใช้สามารถสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการได้หลากหลายวิธีกว่าการค้นจากบัตรรายการ เพราะโอแพกมีทางเลือกในการสืบค้นได้หลายทาง
2. ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้สะดวก รวดเร็ว และง่ายกว่าใช้บัตรรายการ เพราะโอแพกจะมีการโต้ตอบกับผู้ใช้และให้คำตอบทันที โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องหลักเกณฑ์การเรียงบัตรรายการหรือการกำหนดหัวเรื่อง
3. สามารถสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศได้ถูกต้อง แม่นยำ ครบถ้วน และทันสมัย
4. โอแพกสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ ทำให้สืบค้นได้อย่างกว้างขวาง
5. ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลจากระยะไกลได้
6. ประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูล

7. สามารถค้นได้พร้อม ๆ กัน ครั้งละหลาย ๆ คน

ข้อจำกัดของการสืบค้นจากโอแพก

การสืบค้นรายการจากโอแพกนั้น แม้ว่าจะมีข้อดีมากมาย แต่ก็มีข้อจำกัด (สมาน ลอยฟ้า. 2535 : 26-27) ดังนี้

1. การนำโอแพกเข้ามาใช้ทำให้สิ้นค่าใช้จ่ายสูง ทั้งนี้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงรายการของห้องสมุดให้อยู่ในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้
2. ฐานข้อมูลที่มีบริการในรูปแบบของออนไลน์อาจไม่สมบูรณ์ เนื่องจากห้องสมุดไม่ได้เปลี่ยนแปลงรายการของห้องสมุดทั้งหมดที่มีอยู่ก่อนที่จะนำโอแพกเข้ามาใช้ให้อยู่ในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้ จึงทำให้ผู้ใช้ต้องเผชิญกับการใช้เครื่องมือช่วยค้น 2 รูปแบบ เพื่อให้ได้รายการที่มีในห้องสมุดอย่างสมบูรณ์
3. เนื่องจากโอแพก ขึ้นอยู่กับระบบการดำเนินงานของคอมพิวเตอร์ ดังนั้นในกรณีที่คอมพิวเตอร์ไม่ทำงาน (Down) เนื่องจากเกิดข้อขัดข้อง การค้นรายการด้วยระบบนี้จะหยุดชะงักไปด้วยในช่วงเวลานั้น
4. เจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานจำนวนมากยังขาดความคุ้นเคยกับระบบคอมพิวเตอร์และเทคนิคการสืบค้นข้อมูล ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการใช้หรือไม่ใช้โอแพก อย่างไรก็ตามสถานการณ์ดังกล่าวกำลังเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานเริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์มากขึ้น
5. เนื่องจากทักษะระดับความรู้ความสามารถและแรงจูงใจในการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้แต่ละคนแตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อความสำเร็จในการสืบค้นข้อมูลด้วย เช่น ผู้ใช้บางคนอาจมีความชำนาญในระบบคอมพิวเตอร์และเทคนิคการสืบค้นข้อมูล แต่ไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างและกระบวนการจัดทำรายการของห้องสมุด หรือผู้ใช้งานบางคนมีความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นอย่างดี แต่ขาดทักษะและไม่คุ้นเคยกับเทคนิคการสืบค้นข้อมูล เป็นต้น

✓ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติไดนิคซ์ (DYNIX)

ไดนิคซ์ (จุฬารัตน์ ศรวณวงศ์. 2540 : 11-14) เป็นโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติของบริษัทไดนิคซ์ จำกัด ประเทศสหรัฐอเมริกา มีสำนักงานตั้งอยู่ที่แคนาดา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ไอร์แลนด์ เยอรมนี และเม็กซิโก ได้เริ่มพัฒนาขึ้นโดยใช้ภาษาเบสิก ในปีค.ศ. 1983 และบริษัท Libnets เป็นตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย

ระบบไดนิคซ์ ได้รับการออกแบบจากระบบควบคุมการปฏิบัติการ PICK และทำงานภายใต้ระบบควบคุมการปฏิบัติงาน UNIX โดยใช้โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลของ Universe การทำงานของระบบไดนิคซ์เป็นแบบ Multi-User และ Multi-task คือ ทุกระบบงานย่อยจะทำงานสัมพันธ์กันตลอดเวลา โดยมีฐานข้อมูลเป็นระบบ RDMS (Relational Database Management System) คือ แต่ละระบบงานมีฐานข้อมูลเล็ก ๆ ของตนเอง แต่ต้องใช้ฐานข้อมูลหลักตัวเดียวกันคือ Bibliographic Database ข้อมูลในฐานข้อมูลย่อยของแต่ละระบบจะปรับเปลี่ยนข้อมูลและออนไลน์กับฐานข้อมูลหลักตลอดเวลา ผู้ใช้สามารถใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้พร้อมกันหลายคน ทำให้ผู้ใช้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและทันต่อความต้องการ

การทำงานของระบบไดนิกส์ สามารถโอนย้ายข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ เช่น CDS/ISIS ฐานข้อมูลในแผ่นซีดีรอม รวมถึงระบบงานที่พัฒนาขึ้นใช้เองในห้องสมุดที่มีการเก็บข้อมูลในลักษณะที่เป็น ASCII File เข้ามาประมวลผลในระบบไดนิกส์ และโอนย้ายข้อมูลจากฐานข้อมูลไดนิกส์ ออกไปใช้กับฐานข้อมูลในโปรแกรมอื่น ๆ ได้ ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนการใช้ข้อมูลร่วมกับแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ เป็นไปอย่างกว้างขวาง (จุฑารัตน์ ศราวุฒวงศ์. 2540 : 11-12)

ฐานข้อมูลแบบบรรณานุกรมของไดนิกส์ เป็นฐานข้อมูลระบบบูรณาการ โครงสร้างของฐานข้อมูลได้จัดแยกแฟ้มข้อมูลเป็น 2 แฟ้ม คือ แฟ้มรายการบรรณานุกรม (Bibliographic records) และแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับตัวเล่ม (Holding records) การจัดเก็บข้อมูลสามารถจัดเก็บได้ทั้งในรูปแบบของ MARC และ NON-MARC โดยมีรูปแบบ MARC ให้ห้องสมุดได้เลือกใช้ คือ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ฟิล์ม ดนตรี แผนที่ ดัชนีบัตรตัวเขียน และแฟ้มข้อมูล คอมพิวเตอร์ (นิศาชล จันทวงศ์. 2541 : 33)

ไดนิกส์ ประกอบด้วยระบบงานย่อย (Module) ที่สำคัญดังนี้

1. ระบบงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (Acquisition module) ควบคุมการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ทั้งการสั่งซื้อ การแลกเปลี่ยน การรับบริจาค รวมถึงการบอกรับวารสารสามารถใช้แฟ้มข้อมูลรายการบรรณานุกรมร่วมกับระบบงานย่อยอื่น ๆ ผู้ใช้จึงสามารถตรวจดูรายการที่กำลังสั่งซื้อได้จากโอแพก ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้

- 1.1 การสั่งซื้อ
- 1.2 การทวงรายการที่ยังไม่ได้รับ
- 1.3 การยกเลิกการสั่งซื้อ
- 1.4 การตรวจรับ การบันทึกใบส่งของ และการพิมพ์ใบสำคัญการจ่ายเงิน
- 1.5 การควบคุมระบบการเงิน
- 1.6 การเก็บรักษาแฟ้มข้อมูลของตัวแทนจำหน่าย
- 1.7 การออกไปรายงาน

2. ระบบงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ (Cataloging module) ควบคุมการสร้างระเบียบและฐานข้อมูล ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้

- 2.1 การสร้างระเบียบทางบรรณานุกรม สามารถเพิ่มเติม แก้ไข และยกเลิกได้
- 2.2 การสร้างแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับตัวเล่ม
- 2.3 การสร้างรายการหลักฐาน (Authority file) โดยอัตโนมัติ
- 2.4 การสร้างรายการโยง (See and See also) ในแฟ้มรายการหลักฐาน
- 2.5 การตรวจสอบรายการทางบรรณานุกรม
- 2.6 การพิมพ์แถบติดสันหนังสือ (Spine label)
- 2.7 การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ใช้งานระบบไดนิกส์ ในระบบที่อยู่ (Domain) เดียวกัน
- 2.8 การสร้างตราชนิโดยอัตโนมัติ

3. ระบบการยืม-คืน (Circulation module) ควบคุมการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท รวมทั้งการตรวจสอบระเบียบข้อมูลของผู้ใช้ ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้

- 3.1 การยืมหนังสือ
- 3.2 การคืนหนังสือ
- 3.3 การจองหนังสือ

3.4 การแจ้งรายการหนังสือที่เกินกำหนดส่ง

3.5 การคำนวณค่าปรับ

3.6 การลงทะเบียนสมาชิกห้องสมุด

3.7 การสำรองหนังสือ

3.8 การเก็บสถิติผู้ใช้

3.9 การออกไปรายงาน

4. ระบบโอแพก (OPAC : Online Public Access Catalog module) ระบบสามารถปฏิบัติงานได้

ดังนี้

4.1 การค้นข้อมูลตามลำดับอักษร

4.2 การค้นข้อมูลตามคำสำคัญ

4.3 การค้นข้อมูลแบบเจาะจง เช่น เลขเรียกหนังสือ ISBN

4.4 การค้นข้อมูลโดยใช้ตรรกแบบบูล

4.5 การใช้เทคนิคการตัดปลายคำ (Truncation) โดยพิมพ์เครื่องหมาย ? หรือ ?? ต่อจากคำต้น

4.6 การจำกัดขอบเขตการค้นตามความต้องการได้ เช่น การจำกัดการค้นตามปีพิมพ์ และประเภท

ของทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น

4.7 สามารถพิมพ์รายการที่ค้นได้จากเครื่องพิมพ์

4.8 สามารถแจ้งข่าวสารแก่ผู้ใช้ โดยใช้ Bulletin board

5. ระบบการควบคุมวารสาร (Serial Control module) ระบบสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้

5.1 การบอกรับเป็นสมาชิก

5.2 การลงทะเบียนวารสาร

5.3 การตรวจรับวารสาร

5.4 การทวงวารสารที่ไม่ได้รับตามกำหนด

5.5 การยกเลิกการเป็นสมาชิก

5.6 การบริการยืม-คืนวารสาร

5.7 การเก็บสถิติผู้ใช้บริการ

5.8 การออกไปรายงาน

นอกจากนี้ โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติไดโน็กซ์ ยังประกอบด้วยระบบงานย่อยอื่น ๆ อีก ได้แก่ Community Resource, Journal Citation Indexing, Media Booking, Reserve Book Room และ Homebound Subsystem (จุฑารัตน์ ศรทวนวงศ์. 2540 : 13-14)

ปัจจุบันห้องสมุดในประเทศไทยที่ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติไดโน็กซ์ ได้แก่

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้งานในสำนักหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2540 : 1-2) ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง (THAILINET) ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2538-2540) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมกับ มหาวิทยาลัยในสังกัดส่วนกลาง จำนวน 12 แห่ง โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนกลาง ทั้ง 12 แห่ง ให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีศักยภาพและประสิทธิภาพสูงในการจัดบริการสารสนเทศ
2. เพื่อสร้างเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วน โดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางวิชาการ ลดความซ้ำซ้อนในการจัดหาทรัพยากรประหยัคทรัพยากรในการจัดการและให้บริการ
3. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าเป็นระบบเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงกับระบบเครือข่ายอื่น ๆ ได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
4. เพื่อพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรสารสนเทศให้มีความพร้อม และสามารถรองรับพัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความต้องการใช้สารสนเทศทางวิชาการได้อย่างเหมาะสม

ในปีงบประมาณ 2538 สำนักหอสมุดกลางได้รับงบประมาณจากโครงการ THAILINET ของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อจัดหาระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ โดยพิจารณาจัดซื้อซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการไดนิกซ์ (Dynix) สำหรับ 8 คน (Users) เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 5,682,000 บาท โดยเริ่มต้นด้วยการจัดซื้อ 3 ระบบงาน คือ

1. Cataloging module ดำเนินงานที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
 2. Online Public Access Catalog module ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการสืบค้นสารสนเทศแบบออนไลน์
 3. Community Resource module ดำเนินการเกี่ยวกับวารสาร และบริการตอบคำถาม
- ปัจจุบัน สำนักหอสมุดกลางได้ขยายระบบงานเพิ่มเติมเป็น 48 คน (สำหรับผู้ใช้สืบค้น 22 คน) และเพิ่มอีก 3 ระบบงาน คือ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. 2542 : 8)
1. Acquisition module ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
 2. Circulation module ดำเนินงานเกี่ยวกับการยืม-คืน การจองและการทวงคืนทรัพยากรสารสนเทศ
 3. Reserve module ดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรองหนังสือตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอน

การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง

ผู้ใช้ที่สามารถสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. 2540 : 5-6)

1. ปุ่มสำคัญบนแป้นพิมพ์ที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำ คือ
 - 1.1 ปุ่ม Alt คือ ปุ่มที่ใช้เปลี่ยนระบบพิมพ์ภาษา จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ถ้าผู้ใช้กดก็จะทำให้แป้นพิมพ์เปลี่ยนสถานภาพสลับกันไป เช่น ถ้ากดครั้งหนึ่งก็จะเปลี่ยนเป็นภาษาไทย ถ้ากดอีกครั้งหนึ่งก็จะเปลี่ยนเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่าขณะนั้นแป้นพิมพ์

เป็นภาษาใด โดยดูที่มุมบนขวาของจอภาพ ถ้าเป็นพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษจะปรากฏเฉพาะเวลาอย่างเดียว เช่น 01 : 12 pm แต่ถ้าเป็นพิมพ์เป็นภาษาไทย จะปรากฏคำว่า THAI อยู่ด้วย เช่น 01 : 12 THAI

1.2 ปุ่ม (Rtn) คือ ปุ่มเอนเตอร์ (Enter) ปุ่มนี้จะใช้ทุกครั้งเมื่อผู้ใช้พิมพ์คำสั่งต่าง ๆ เสร็จแล้ว และต้องการให้คอมพิวเตอร์ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ เช่น ผู้ใช้ต้องการค้นผลงานของ "ประเวศ วะสี" ให้พิมพ์คำว่า ประเวศ วะสี แล้วกดเอนเตอร์ ระบบก็จะไปค้นผลงานของ "ประเวศ วะสี" และแสดงผลออกมาทางหน้าจอให้ทราบ

2. หน้าจอเมนูหลัก จะปรากฏเมนูให้สังเกตทั้งหมด 14 รายการ ทั้งเมนูภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

22 FEB 2001
UV Port 46

Srinakharinwirot University Library
Dynix

01:25pm

กรุณาเลือกหมายเลขที่ต้องการค้น

1. ชื่อผู้แต่ง
2. ชื่อเรื่อง : ตามลำดับอักษร
3. ชื่อเรื่อง : ตามคำสำคัญ (Keyword)
4. หัวเรื่อง : ตามลำดับอักษร
5. หัวเรื่อง : ตามคำสำคัญ (Keyword)
6. เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ (DDC)
7. เลขหมู่ระบบแพทยแห่งชาติดูเมริน
8. เลขหมู่เฉพาะของห้องสมุด
9. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN)
10. บทความวารสาร/บริการตอบคำถาม
11. หนังสือสารอง
12. ตรวจสอบรายชื่อหนังสือที่ยืม
13. Change Display Language
14. Quit Searching

Enter your selection(s) and press <enter> :
S=Shortcut on, BB=Bulletin Board, ?=Help

ภาพประกอบ 1 หน้าจอโอแพกเมนูหลักภาษาไทย

22 FEB 2001
UV Port 46

Srinakharinwirot University Library
Dynix

01:25pm

Please select one of the search methods listed below:

1. AUTHOR
2. TITLE
3. TITLE (Keyword)
4. SUBJECT HEADING
5. SUBJECT HEADING (keyword)
6. DDC Call no.
7. LC/NLM Call no.
8. LOCAL (library) /Call no.
9. ISBN
10. Journal Indexing/Ref. Services
11. Reserve Book Room Searching
12. Review Patron Record
13. เปลี่ยนคำสั่งเป็นภาษาไทย
14. Quit Searching

Enter your selection(s) and press <enter> :
S=Shortcut on, BB=Bulletin Board, ?=Help

ภาพประกอบ 2 หน้าจอโอแพกเมนูหลักภาษาอังกฤษ

2.1 เมนูที่ 1 ชื่อผู้แต่ง ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบชื่อผู้แต่ง ผู้รับผิดชอบอื่นๆ เช่น บรรณาธิการ ผู้แปล หรือชื่อหน่วยงาน ถ้าผู้แต่งเป็นชาวไทยก็พิมพ์ชื่อและนามสกุล เช่น วิทยา นาควัชร แต่ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศก็พิมพ์ชื่อสกุล คั่นด้วยจุลภาค (.) ตามด้วยชื่อต้นชื่อกลาง เช่น Brett, George Sidney

2.2 เมนูที่ 2 ชื่อเรื่อง : ตามลำดับอักษร ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบชื่อเรื่องของหนังสือ วารสาร และ โสตทัศนวัสดุ

2.3 เมนูที่ 3 ชื่อเรื่อง : ตามคำสำคัญ (Keyword) ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเพียงคำหรือวลีที่ปรากฏ อยู่ในชื่อเรื่องของหนังสือหรืออาจเป็นชื่อเรื่องเฉพาะเล่มของหนังสือชุดที่มีหลาย ๆ เล่ม แต่ละเล่มจะมีชื่อเรื่องเฉพาะไม่เหมือนกัน หรือใช้สืบค้นชื่อเพลง ชื่อเรื่องในวิทยุทัศน์

2.4 เมนูที่ 4 หัวเรื่อง : ตามลำดับอักษร ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ไม่ทราบทั้งชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง แต่ต้องการค้นหนังสือ และโสตทัศนวัสดุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.5 เมนูที่ 5 หัวเรื่อง : ตามคำสำคัญ (Keyword) ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเพียงคำหรือวลีที่ปรากฏ อยู่ในตำแหน่งใด ๆ ของหัวเรื่องที่ต้องการสืบค้น

2.6 เมนูที่ 6 เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ (DDC) ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเลขหมู่ระบบทศนิยมของ ดิวอี้ของหนังสือที่ต้องการ

2.7 เมนูที่ 7 เลขหมู่ระบบแพทย์แห่งชาติอเมริกัน ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเลขหมู่ระบบแพทย์ แห่งชาติอเมริกันของหนังสือที่ต้องการ

2.8 เมนูที่ 8 เลขหมู่เฉพาะของห้องสมุด ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเลขหมู่เฉพาะของทรัพยากรสารสนเทศที่สำนักหอสมุดกลางกำหนดขึ้น เช่น น (นวนิยาย) ร.ส. (รวมเรื่องสั้น) CDM (แผ่นมัลติมีเดีย) VC (เทปวีดิทัศน์) VCD (แผ่นวีดิทัศน์)

2.9 เมนูที่ 9 เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ทราบเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือของหนังสือที่ต้องการ

2.10 เมนูที่ 10 บทความวารสาร/บริการตอบคำถาม ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ต้องการค้นหาบทความจากวารสารภาษาไทย

2.11 เมนูที่ 11 หนังสือสำรอง ใช้สืบค้นเมื่อผู้ใช้ต้องการทราบรายชื่อหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ สั่งให้ห้องสมุดจัดบริการเป็นหนังสือสำรอง

2.12 เมนูที่ 12 ตรวจสอบรายชื่อหนังสือที่ยืม ใช้เมื่อผู้ใช้ต้องการตรวจสอบเกี่ยวกับรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ยืมออกและกำหนดส่ง

2.13 Change Display Language ใช้เปลี่ยนภาษาของเมนูหลัก (ไทย/อังกฤษ)

2.14 Quit Searching เลิกการสืบค้น

3. วิธีการสืบค้น

3.1 เลือกหมายเลขหน้าข้อของเมนูหลักที่ต้องการ แล้วกดเอ็นเตอร์

3.2 กด Alt เพื่อเปลี่ยนรหัสภาษา (ไทย/อังกฤษ) ตามต้องการ

3.3 พิมพ์คำหรือข้อความที่ต้องการสืบค้น และกดเอ็นเตอร์

3.4 ระบบคอมพิวเตอร์จะทำการประมวลผลการสืบค้น ถ้าสนใจข้อมูลรายการใดก็พิมพ์หมายเลขหน้ารายการนั้น แล้วกดเอ็นเตอร์ จะแสดงผลการสืบค้นประกอบด้วย 4 หน้าจอ คือ

หน้าจอที่ 1 แสดงรายการที่ค้นพบ

หน้าจอที่ 2 แสดงรายการบรรณานุกรมแบบย่อ

หน้าจอที่ 3 แสดงรายการบรรณานุกรมแบบสมบูรณ์

หน้าจอที่ 4 แสดงสถานภาพของทรัพยากรสารสนเทศ

การแสดงผลจะเริ่มตั้งแต่หน้าจอที่ 1 และกดเอ็นเตอร์เพื่อเลื่อนหน้าจอถัดไปตามลำดับ กรณีที่ผลการค้นที่ได้มีเพียง 1 รายการ ระบบจะแสดงหน้าจอแสดงรายการบรรณานุกรมแบบสมบูรณ์ทันที

4. การใช้คำสั่ง จะต้องเปลี่ยนรหัสเป็นภาษาอังกฤษก่อนทุกครั้ง

4.1 คำสั่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ที่บรรทัดสุดท้ายของรายการแต่ละหน้าจอจะใช้ได้เมื่อคำสั่งนั้นปรากฏอยู่ ระบบจึงจะสามารถรับคำสั่งได้ คำสั่งต่าง ๆ ที่ควรทราบ คือ

B = Back	ย้อนกลับไปหนึ่งขั้นตอน ต้องการสืบค้นใหม่จากทางเลือกเดิม
BB = Bulletin Board	แสดงรายการที่ผู้ใช้สามารถสื่อสารกับหอสมุด
P = Previous Screen	ย้อนกลับไปหนึ่งหน้าจอ
RS = Review Search	แสดงรายการค้นที่ผ่านมา
RW = Related Works	แสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ค้น
S = Shortcut on	กลับไปเมนูหลัก
SL = Sort List	ให้เรียงข้อมูลที่ค้นได้
SO = Start Over	กลับไปหน้าจอเมนูหลัก

4.2 คำสั่งพิเศษที่ไม่ปรากฏที่หน้าจอ ถ้าใช้จะช่วยให้สามารถสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น

L หรือ / = Limit เมื่อสืบค้นได้ข้อมูลจำนวนมาก ต้องการจำกัดขอบเขตของการค้นให้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น เช่น ปีที่พิมพ์ ประเภทของวัสดุ

G = Go เมื่อสืบค้นได้ข้อมูลจำนวนหลายหน้าจอ และต้องการเข้าไปดูรายการที่หน้าจออื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

อัลโซฟอน และแวนพูลิส (Alzofon & Van Pulis. 1984 : 110-115) ได้ศึกษารูปแบบและอัตราผลสำเร็จของการสืบค้นโอแพก โดยการสำรวจผู้ใช้โอแพกในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ จำนวน 430 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 68 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาร้อยละ 26 อาจารย์ร้อยละ 3 และบุคคลอื่น ๆ (ไม่ระบุ) ร้อยละ 3 พบว่า ผู้ใช้สืบค้นโดยใช้รายการที่ผู้ใช้ทราบมาก่อน (Know-item) มากที่สุดร้อยละ 48 รองลงมา คือ สืบค้นโดยใช้หัวเรื่องร้อยละ 35 และการสืบค้น โดยใช้ชื่อเรื่องร้อยละ 18 รูปแบบการสืบค้นที่ประสบผลสำเร็จ คือ การสืบค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่งและหัวเรื่อง ร้อยละ 85 รองลงมา คือ การสืบค้นด้วยรายการที่ผู้ใช้ทราบมาก่อน และสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องประสบผลสำเร็จเท่ากัน คือ ร้อยละ 81 ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ใช้โอแพกมากกว่า 1 ปี หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้โอแพกจากห้องสมุดจะประสบผลสำเร็จในการสืบค้นข้อมูลสูงกว่าผู้ที่ได้รับความรู้จากห้องเรียน หรือผู้ใช้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม

บลาสเซ็ค และบิลาล (Blasek & Bilal. 1988 : 169-178) ได้ศึกษาปัญหาในการใช้โอแพกของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ NOTIS ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งรัฐฟลอริดา (Florida State University) ของผู้ใช้ จำนวน 65 คน พบว่า ผู้ใช้มีปัญหาในการสืบค้นมากที่สุด คือ การค้นโดยใช้หัวเรื่อง ร้อยละ 75.4 รองลงมาคือการค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง และชื่อเรื่องมีปัญหาเท่ากันคือร้อยละ 12.3 ผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในการใช้โอแพกจากบรรณารักษ์ และต้องการคู่มือการใช้โอแพกเพื่อช่วยแก้ปัญหาของผู้ใช้

ไซท์-ยี (Hsieh-Yee. 1991 : 2908-A) ได้ศึกษากลวิธีการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการสืบค้นข้อมูล โดยมุ่งที่กลวิธีการสืบค้นที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับหัวเรื่องและประสบการณ์ในการสืบค้นด้วยกลวิธีต่าง ๆ จำนวน 9 วิธี ที่ผู้วิจัยรวบรวมมาจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ และใช้การทดสอบก่อนการทดลอง จำนวน 10 ข้อ ได้ศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้วิธีทดลองกับผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ จำนวน 32 คน และผู้ใช้ที่ไม่มีประสบการณ์ จำนวน 30 คน โดยการฝึกค้นคำถามและใช้แบบทดสอบ 2 ชุด กับฐานข้อมูลอีริก (ERIC) พบว่า ในการสืบค้นมีความแตกต่างกัน คือ ผู้ใช้ที่มีประสบการณ์จะใช้คำค้นที่มีอยู่ในอรรถาภิธาน (Thesaurus) และค้นคำต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้ใช้ที่ไม่มีประสบการณ์ ส่วนหัวข้อสืบค้นจะมีความคล้ายคลึงกัน

✓ ฮันเตอร์ (Hunter. 1991 : 395-402) ได้ศึกษาเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมแบบออนไลน์ โดยใช้การวิเคราะห์จากบันทึกเกี่ยวกับการสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ BIS (Bibliographic Information System) ที่มหาวิทยาลัยของรัฐนอร์ท แคโรไลนา (North Carolina State University) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตราความล้มเหลว รูปแบบการใช้และสาเหตุของปัญหา พบว่า ร้อยละ 54.2 ผู้ใช้ประสบความล้มเหลว ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูง รูปแบบการสืบค้นจาก

หัวข้อเรื่องเป็นรูปแบบที่ผู้ใช้ ใช้กันมากที่สุด แต่ประสบความสำเร็จในอัตราที่ต่ำ ปัญหาที่ผู้ใช้ประสบ คือ ไม่เข้าใจวิธีการทำงานของระบบ การพิมพ์ผิด และการใช้ศัพท์ที่ไม่ได้ควบคุม

เมนเดลสัน (Mendelsohn. 1994 : 173-190) ได้ศึกษาการให้ความช่วยเหลือในการสืบค้นโอแพกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในรัฐโทรอนโต จำนวน 49 แห่ง ซึ่งใช้ระบบโอแพกเชื่อมต่อกัน มีฐานข้อมูลมากมาย เช่น Ucat, Wilson Index, Medline และฐานข้อมูลอื่น ๆ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ใช้ 2 กลุ่ม คือ ผู้ใช้ที่ต้องการความช่วยเหลือ จำนวน 64 คน และผู้ใช้ที่สืบค้นด้วยตนเอง จำนวน 68 คน พบว่า ผู้ใช้ต้องการให้บรรณารักษ์แสดงวิธีการสืบค้นร้อยละ 61.3 โดยเฉพาะการสืบค้นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องร้อยละ 80 และการสืบค้นโดยหัวเรื่อง ร้อยละ 67 สาเหตุที่ต้องการให้บรรณารักษ์ช่วยเหลือ คือ ความล้มเหลวในการสืบค้น ร้อยละ 48 จำนวนข้อมูลมากเกินไป ร้อยละ 37.3 และสาเหตุอื่น ๆ ร้อยละ 14.7 ผู้ใช้ส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ร้อยละ 78.1 และสิ่งที่ต้องการให้บรรณารักษ์ช่วยเหลือ คือ บรรณารักษ์ช่วยแนะนำการใช้ ร้อยละ 56.3 ต้องการคู่มือแนะนำการใช้ ร้อยละ 54.7 และต้องการเมนูช่วยเหลือการใช้จากหน้าจอ ร้อยละ 29.7

โดโรเธีย (Dorothea. 1994 : 191-202) ได้ศึกษาการใช้โอแพก และการสอนผู้ใช้โดยการสำรวจจากบรรณารักษ์ห้องสมุด จำนวน 414 แห่งของห้องสมุด 4 ประเภทได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดเฉพาะ ในรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้มินิคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 48 โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้มาก 5 อันดับแรก คือ DYNIX ร้อยละ 22 NOTIS ร้อยละ 17 LS/200 ร้อยละ 13 GEAC ร้อยละ 10 และ VTLS ร้อยละ 9 บรรณารักษ์มีการสอนการใช้โอแพกให้กับผู้ใช้ มีการจัดทำคู่มือแนะนำการใช้ และมีบางแห่งจัดทำคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการใช้โอแพกด้วย

✓ คิม (Kim. 1996 : 2718) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรของการออกแบบหน้าจอที่มีต่อความสามารถในการใช้โอแพก โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐฟลอริดา พบว่า นักศึกษามีอัตราความสำเร็จในการสืบค้นด้วยหน้าจอแสดงดรรชนีเรียงตามชื่อเรื่อง มากกว่าเรียงตามปีที่พิมพ์ และชื่อผู้แต่ง นักศึกษาชอบหน้าจอสีมากกว่าหน้าจอขาวดำ ชอบการค้นโอแพกด้วยเมนูรูปภาพมากกว่าเมนูข้อความ และชอบหน้าจอแสดงดรรชนีเรียงตามชื่อผู้แต่งมากกว่าเรียงตามชื่อเรื่อง และชอบหน้าจอแสดงดรรชนีชื่อเรื่องมากกว่าเรียงตามปีที่พิมพ์

งานวิจัยในประเทศ

จรรยาลักษณ์ ศิริวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึงทดลองเรื่องการเปรียบเทียบการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้ใช้ในหอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้ใช้ในหอสมุดแห่งชาติ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test พบว่าหลังเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ผู้ใช้สามารถใช้ระบบได้ดีกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้มีความเข้าใจ ในการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์มากขึ้น โดยผู้ใช้ได้เลือกสืบค้นจากทุกวิธีมากขึ้นและเลือกวิธีสืบค้นตามลำดับอักษรมากกว่าวิธีตามดรรชนีค้นค่า แต่ผู้ใช้อยังต้องการให้มีการฝึกอบรมการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ และต้องการคู่มือการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์อย่างละเอียดทีละขั้นตอน และมีความเห็นว่าขั้นตอนในการสืบค้นมีความยุ่งยากมาก

เดชศักดิ์ ศานติวิวัฒน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในด้านวัตถุประสงค์ ความถี่ในการสืบค้น สาเหตุกลวิธีในการสืบค้น ประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาในการสืบค้น ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่เรียนระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุด พบว่านักศึกษาใช้ชื่อเรื่องในการสืบค้นมากที่สุด รองลงมา คือ หัวเรื่อง ปัญหาในการสืบค้น คือ นักศึกษาไม่ทราบขั้นตอนในการสืบค้นฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในขณะที่ต้องการความช่วยเหลือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีจำกัดและค้นไม่พบเรื่องที่ต้องการ

นุชตรา กลัดเนียม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบโอแพกของใช้ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกของใช้ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 370 คน โดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ค้นด้วยตนเองมากที่สุด และใช้วิธีการเรียนรู้โดยการอ่านคำแนะนำจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ คำค้นที่ผู้ใช้ใช้เป็นอันดับแรก คือ ชื่อเรื่อง คำค้นที่ใช้ยากที่สุด คือ คำสำคัญหลายคำ โดยผู้ใช้ส่วนใหญ่ได้รายการใกล้เคียงตามที่ต้องการ หากผู้ใช้ไม่สามารถค้นได้ด้วยตนเองจะขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

สุรีย์ สุทธิสารากร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาในสำนักวิทยบริการของนักศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบริการสืบค้นสารสนเทศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ของสำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปีที่ 2 และ 3 จำนวน 270 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test พบว่านักศึกษาใช้วิธีค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมา คือ ค้นจากชื่อผู้แต่ง นักศึกษามีความพึงพอใจในการค้นข้อมูลด้วยตนเองในระดับมาก ส่วนปัญหาที่พบ ได้แก่ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ คู่มือแนะนำการใช้ขาดรายละเอียดและตัวอย่าง รวมทั้งใช้เวลานานในการรอผลการสืบค้น

จิตราภรณ์ เพ็งดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ของห้องสมุด สถาบันราชภัฏสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ความพึงพอใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ใช้ที่มีต่อบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 465 คน เป็นอาจารย์ 109 คน และนักศึกษา 356 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้ใช้รู้วิธีใช้บริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์จากคำอธิบายหน้าจอ ผู้ใช้มีความพึงพอใจระดับมากต่อรายการที่สืบค้นได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการ ระบบมีทางเลือกให้ผู้เลือกสืบค้นได้หลายทางเลือก และการแสดงผลบนหน้าจอมีความชัดเจน ผู้ใช้ประสบปัญหาในด้านความล่าช้าของโปรแกรม ร้อยละ 53.65 เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ ร้อยละ 52.88 คำสั่งในการเข้าสู่ระบบมีความยุ่งยากต่อการใช้อย่าง ร้อยละ 20.31

นิตาชล จ่านงศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้ของระบบโอแพกของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติไดนิคซ์ มหาวิทยาลัยสุรนารี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของผู้ใช้ที่มีต่อระบบการเชื่อมประสานของระบบโอแพกของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติไดนิคซ์ ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยสุรนารี ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 371 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้ระบบโอแพกทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การควบคุมการทำงาน หรือการใช้งานระบบ การควบคุมสูตรการค้น การควบคุมการแสดงผลการค้นคืน และการช่วยเหลือในการใช้งานระบบในระดับปานกลาง นักศึกษาเห็นด้วยกับการออกแบบหน้าจอการแสดงผลของระบบโอแพกทุกหน้าจอ โดยภาพรวมกลุ่มนักศึกษาที่มีประสบการณ์มากมีความพึงพอใจต่อระบบการเชื่อมประสานกับผู้ใช้มากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อย

✓ วณิชาร แก้วกัน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการค้นคืนรายการแบบออนไลน์จากฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุด ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้วิธีการค้นคืน ความต้องการปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้บริการ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการค้น ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ จำนวน 615 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และค่าไคสแควร์ พบว่า นิสิตค้นคืนด้วยชื่อเรื่องมากที่สุด รองลงมา คือ หัวเรื่อง นิสิตส่วนใหญ่ไม่ใช้ทางเลือกในหน้าจอเมนูหลัก 5 ทางเลือก คือ เลขหมู่ รายการที่เคยสืบค้น ข้อมูลของห้องสมุด รายการจอง และดูรายละเอียดการยืมคืน และพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยจำกัดขอบเขตการค้นคืน และไม่ใช้เทคนิคการค้นแบบตรรกของบูล นิสิตประสบปัญหาปานกลางในการค้นคืนด้วยหัวเรื่อง มีความสับสนในการเลือกใช้ทางเลือกต่าง ๆ และประสบปัญหามากในเรื่องการเพิ่มหรือลดผลการค้น เมื่อได้รับผลการค้นที่มีจำนวนมากหรือน้อยเกินไป

✗ ประกายดาว ศรีโมรา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้รายการเข้าถึงแบบออนไลน์ของข่ายงานสารสนเทศห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์จากบันทึกสถิติการสืบค้น พบว่า การสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องมากที่สุด ผู้ใช้ประสบความสำเร็จในการสืบค้นด้วยความสำเร็จในการสืบค้นด้วยชื่อเรื่อง ผู้ใช้เรียนรู้การสืบค้นจากหน้าจอ การศึกษาสัดส่วนระหว่างอัตราความสำเร็จในการสืบค้นกับตัวแปรสถานภาพและประสบการณ์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปรระดับการศึกษาเฉพาะนิสิตและลูกจ้างชั่วคราว พบว่า ระดับการศึกษาต่างก็มีผลต่อความสำเร็จในการสืบค้นต่างกัน ผู้ใช้มีความ พึงพอใจต่อผลการสืบค้นในระดับปานกลาง แต่มีความพึงพอใจในระดับมากต่อรายการเข้าถึงแบบ ออนไลน์ ผู้ใช้ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการสืบค้นชื่อเรื่องภาษาไทย และต้องการให้เพิ่มคำอธิบายการใช้บนหน้าจออย่างละเอียด รวมทั้งปรับปรุงการให้หัวเรื่องในฐานข้อมูลให้เฉพาะเจาะจงและเพิ่มจำนวนเทอร์มินอลให้มากขึ้น ใช้สืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่องมากที่สุด ผู้ใช้เรียนรู้การสืบค้นจากหน้าจอ และมีความพึงพอใจต่อผลการสืบค้นในระดับปานกลาง ผู้ใช้ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการสืบค้นชื่อเรื่องภาษาไทย ต้องการให้เพิ่มคำอธิบายการใช้บนหน้าจออย่างละเอียด รวมทั้งปรับปรุงการใช้หัวเรื่องในฐานข้อมูลให้เฉพาะเจาะจงและเพิ่มจำนวนเครื่องปลายทางให้มากขึ้น

✓ กาญจนา แก้วพาคี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการใช้ส่วนจำเพาะการสืบค้นรายการสารสนเทศแบบออนไลน์ (OPAC) ของนิสิตในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า นิสิต

เรียนรู้การใช้ระบบ OPAC โดยการอ่านคำแนะนำจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ และนิสิตใช้ทางเลือกจากชื่อเรื่องมากที่สุดในการสืบค้น เมื่อนิสิตค้นคั่นแล้วไม่พบรายการที่ต้องการ จะเริ่มต้นการค้นใหม่ โดยการเปลี่ยนคำค้น ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่จะได้รายการสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการใช้ระบบ OPAC แต่ละด้าน คือ ด้านสถานที่และอุปกรณ์ พบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการด้านการให้บริการพบว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้คำอธิบายและแนะนำการใช้ ด้านผู้ใช้บริการพบว่า ไม่ทราบวิธีการค้นที่ซับซ้อนด้านผลการค้น ไม่พบรายการที่ต้องการ

สุวรรณา บรรณจิต (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสำเร็จในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบโอแพกของนักศึกษาที่ได้จากคู่มือการสืบค้นที่จัดทำขึ้น กับนักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมการสืบค้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ใช้นักศึกษา จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ศึกษาจากคู่มือการสืบค้นที่จัดทำขึ้น และกลุ่มทดลอง 2 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมการสืบค้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมการสืบค้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ มีผลสำเร็จในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบโอแพก สูงกว่านักศึกษาที่ได้ศึกษาจากคู่มือการสืบค้นที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

จรัญญา ศุภวิจิตพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพกของนิสิตในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของนิสิตในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 370 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าไคสแควร์ พบว่า นิสิตมีปัญหาในด้านการให้บริการและทักษะในการสืบค้นอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการติดต่อระบบและผลการสืบค้นอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพก พบว่า ระดับการศึกษา ประเภทนิสิต และกลุ่มสาขาวิชาโดยรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์กับปัญหาการสืบค้น ไม่มีความสัมพันธ์กันทั้งโดยรวมและรายด้าน ส่วนความถี่ในการสืบค้นกับปัญหาการสืบค้นมีความสัมพันธ์กันในด้านทักษะการสืบค้น และด้านผลการสืบค้นของนิสิต

งานวิจัยในต่างประเทศดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลจากโอแพกของผู้ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการสืบค้น การให้ความช่วยเหลือหรือวิธีการให้การศึกษากับผู้ใช้ในการสืบค้น ผลสำเร็จในการสืบค้น รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ในการใช้โอแพก วิธีดำเนินการวิจัยนั้นมีทั้งใช้วิธีเชิงสำรวจ คือ ใช้แบบสอบถาม และวิธีเชิงทดลอง

สำหรับงานวิจัยในประเทศนั้น สรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้โอแพกในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยสอบถามเกี่ยวกับสภาพการให้บริการสืบค้น ความพึงพอใจในการใช้โอแพก และปัญหาในการใช้บริการสืบค้น ผลงานวิจัยดังกล่าวพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจในการใช้โอแพก ผู้ใช้สืบค้นจากชื่อเรื่องมากที่สุด ขั้นตอนในการสืบค้นยุ่งยาก ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ มีปัญหาในการสืบค้นด้วยหัวเรื่อง จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ และคู่มือแนะนำการใช้ขาดรายละเอียด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5,073 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้ามาสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม ดังนี้

1. สุ่มนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ในแต่ละกลุ่มสุ่มแบบง่าย นิสิตชั้นปีที่ 2-4 ชั้นปีละ 10 คน ได้นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นปี คณะที่ศึกษา วิธีการเรียนรู้การสืบค้นโอแพกและเวลาที่ใช้ในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้ง ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และเรียงลำดับความสำคัญ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นแบบเติมข้อความลงในช่องว่าง โดยการกำหนดโจทย์ ให้นิสิตสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 17 ข้อ (ผู้วิจัยทำแบบทดสอบนี้ จำนวน 3 ชุด ให้เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะคู่ขนานกัน)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาเกี่ยวกับระบบ ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้ และปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการทางบรรณานุกรมจากโอแพกดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสืบค้นโอแพก จากเอกสารดังนี้
 - 2.1 คู่มือการสืบค้นข้อมูลระบบสารสนเทศห้องสมุดอัตโนมัติ ของฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 2.2 หนังสือสารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้าของ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ในหัวข้อการใช้โอแพกในสำนักหอสมุดกลาง
3. ศึกษารายละเอียดบนหน้าจอโอแพก ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. สร้างแบบทดสอบ มีข้อคำถามต่าง ๆ จำนวน 17 ข้อ
5. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นบุคคลที่เข้าใจระบบโอแพกในสำนักหอสมุดกลางเป็นอย่างดี หรือเป็นผู้ที่สามารถใช้ระบบโอแพกในสำนักหอสมุดกลางได้อย่างคล่องแคล่ว ได้แก่
 - 5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงนารถ ชัยรัตน์ วุฒิการศึกษา M.L.S. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 5.2 นางสมพิศ พรวิริยกุล วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 5.3 นางสาวอัญชลี สุตธรรม วุฒิการศึกษา กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์ 6 ฝ่ายบริการ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้แก้ไขข้อคำถามบางข้อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
6. ประสานและกรรมการปริญญานิพนธ์ให้ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแบบทดสอบที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในสำนักหอสมุดกลางฯ สำหรับให้นิสิตใช้ทดสอบสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
2. ขอความร่วมมือนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทำแบบทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ขอความร่วมมือจากนิสิตที่มาใช้บริการในสำนักหอสมุดกลางฯ
 - 2.2 ขอความร่วมมือจากนิสิตที่นั่งพักตามอาคารคณะต่าง ๆ แล้วนัดหมายให้ไปทำแบบทดสอบตามวันเวลาที่นิสิตสะดวก
 - 2.3 ขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนบางท่าน ช่วยติดต่อขอความร่วมมือจากนิสิตในห้องเรียนที่ท่านสอนอยู่ ให้นัดหมายนิสิตไปพบผู้วิจัยเพื่อทำแบบทดสอบ

3. ให้นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่นัดหมายมาพบทำแบบทดสอบครั้งละ 2-3 คน จนครบ จำนวน 60 คน โดยใช้แบบทดสอบ 3 ชุด สลับกันไป กำหนดเวลาทำแบบทดสอบไม่เกิน 45 นาที
4. เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันเสาร์ที่ 2 ถึงวันเสาร์ที่ 16 ธันวาคม 2543 รวม 12 วัน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สำหรับข้อ 4 เป็นข้อที่ให้จัดเรียงลำดับ คัดคะแนนอันดับ ดังนี้

อันดับ 1 มีค่าคะแนนเป็น 5

อันดับ 2 มีค่าคะแนนเป็น 4

อันดับ 3 มีค่าคะแนนเป็น 3

อันดับ 4 มีค่าคะแนนเป็น 2

อันดับ 5 มีค่าคะแนน เป็น 1

หาค่าเฉลี่ยของคะแนนอันดับ แล้วจัดอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 1 และรองลงไปเป็นอันดับ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จะนำมาตรวจให้คะแนน ซึ่งคะแนนมี 3 ส่วน คือ ส่วนการใช้จุดเข้าถึงมี 38 คะแนน ส่วนการใช้คำสั่งพิเศษมี 17 คะแนน และส่วนการอ่านข้อมูลของหนังสือจากหน้าจอมี 5 คะแนน รวมคะแนนเต็มของแบบทดสอบทั้งหมดเท่ากับ 60 คะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและเป็นส่วน ๆ

การแปลความหมายของระดับคะแนน ถือเกณฑ์ดังนี้

คะแนนระหว่าง ร้อยละ 67 - 100 มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก

คะแนนระหว่าง ร้อยละ 34 - 66 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง ร้อยละ 0 - 33 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาแจกแจงความถี่เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ปัญหาในระดับมากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน
ปัญหาในระดับมาก	มีค่า	4	คะแนน
ปัญหาในระดับปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
ปัญหาในระดับน้อย	มีค่า	2	คะแนน
ปัญหาในระดับน้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ถึงเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

4. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1, 3 โดยใช้ค่าสถิติ F-test ถ้าพบความแตกต่างข้อใด จะทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

5. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2, 4 โดยใช้ค่าสถิติ t-test

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC⁺ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ และความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่ม
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปีและกลุ่มสาขาวิชา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปีและกลุ่มสาขาวิชา

ตอนที่ 4 ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปีและกลุ่มสาขาวิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี เพศ และกลุ่มสาขาวิชา ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

นิสิตปริญญาตรี	กลุ่มสาขาวิชา						รวม
	สังคมศาสตร์			วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ปีที่ 2	3	7	10	7	3	10	20
ปีที่ 3	4	6	10	4	6	10	20
ปีที่ 4	1	9	10	7	3	10	20
รวมทั้งสิ้น	8	22	30	18	12	30	60

จากตาราง 1 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ชั้นปีละ 20 คน เป็นนิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ 30 คน เพศชาย 8 คน เพศหญิง 22 เป็นนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 30 คน เพศชาย 18 คน เพศหญิง 12 คน

1.2 วิธีการเรียนรู้การสืบค้นโอแพกของนิสิต ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 วิธีการเรียนรู้การสืบค้นโอแพก

ข้อ	วิธีการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ
1.	จากคู่มือแนะนำการใช้ที่หอสมุดจัดไว้ให้	2.33	1.04	4
2.	จากการอ่านคำแนะนำหน้าจอคอมพิวเตอร์	3.47	1.03	2
3.	จากการแนะนำของเพื่อน	2.85	1.12	3
4.	จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่หอสมุด หรือบรรณารักษ์	1.92	1.32	5
5.	จากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า	4.52	0.81	1

จากตาราง 2 แสดงว่าวิธีการเรียนรู้การสืบค้นโอแพกของนิสิต คือ จากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า เป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาเป็นอันดับ 2 คือ จากการอ่านคำแนะนำ หน้าจอคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.47$)

1.3 เวลาที่ใช้ในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้งของนิสิต ปราบกฏดังตาราง 3

ตาราง 3 เวลาที่ใช้ในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้ง

ข้อ	เวลาที่ใช้ในการสืบค้น	ความถี่	ร้อยละ
1.	น้อยกว่า 5 นาที	23	38.34
2.	5 - 10 นาที	33	55.00
3.	11 - 15 นาที	2	3.33
4.	มากกว่า 15 นาที	2	3.33
รวม		60	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่านิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้ง คือ 5-10 นาที (ร้อยละ 55.00) รองลงมา คือ น้อยกว่า 5 นาที (ร้อยละ 38.34)

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้น	$\bar{X}$	S.D.
1. การใช้จุดเข้าถึง (38 คะแนน)		
1.1 ชื่อผู้แต่ง (16 คะแนน)	13.83	2.31
1.2 ชื่อหนังสือ : ตามลำดับอักษร (10 คะแนน)	8.52	1.75
1.3 ชื่อหนังสือ : ตามคำสำคัญ (8 คะแนน)	5.42	2.27
1.4 หัวเรื่อง : ตามลำดับอักษร (2 คะแนน)	1.37	0.92
1.5 หัวเรื่อง : ตามคำสำคัญ (2 คะแนน)	1.17	0.99
รวม	30.49	1.64
2. การใช้คำสังพิเศษ (17 คะแนน)		
2.1 SL = ให้เรียงข้อมูลที่ค้นได้ (2 คะแนน)	0.17	0.56
2.2 L = จำกัดขอบเขตของการค้น (3 คะแนน)	2.13	1.11
2.3 RS = แสดงรายการค้นที่ผ่านมา (3 คะแนน)	1.47	1.42
2.4 RW = แสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ค้น (3 คะแนน)	1.90	1.39
2.5 G = ข้ามไปดูรายการที่หน้าจออื่น (4 คะแนน)	0.73	1.10
2.6 B = ย้อนกลับไปหนึ่งขั้นตอน (2 คะแนน)	0.43	0.83
รวม	6.83	1.06
3. การอ่านข้อมูลของหนังสือจากหน้าจอ (5 คะแนน)	5.00	0.00
รวม	5.00	0.00
รวม (60 คะแนน)	42.32	5.77

จากตาราง 4 แสดงว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 42.32$ จากคะแนนเต็ม 60) แต่เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจการใช้จุดเข้าถึงระดับมาก ($\bar{X} = 30.49$ จากคะแนนเต็ม 38) และการอ่านข้อมูลของหนังสือจากหน้าจอร์ดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 5.00$ จากคะแนนเต็ม 5) ส่วนการใช้คำสั่งพิเศษ นิสิตมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ($\bar{X} = 6.83$ จากคะแนนเต็ม 17)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา ปรากฏดังตาราง 5-6

ตาราง 5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	140.033	70.017	2.187
ภายในกลุ่ม	57	1824.950	32.017	
รวม	59	1964.983		

$$F_{(.05; df 2, 57)} = 3.15$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสิตแต่ละชั้นปีมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 1

ตาราง 6 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

รายการ	สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้น	39.80	4.25	44.83	6.05	-3.729**

$$t_{(.01; df 58)} = 2.660$$

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 2

ตอนที่ 4 ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกปัญหาได้เป็น 4 ด้าน
ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

ข้อ	รายการปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบ				
1.1	ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยาก หลายขั้นตอน	3.07	0.71	ปานกลาง
1.2	ระบบแสดงผลล่าช้า	2.92	0.91	ปานกลาง
1.3	ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย	2.60	0.99	ปานกลาง
1.4	คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก	2.75	0.91	ปานกลาง
รวม		2.83	0.61	ปานกลาง
2. ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล				
2.1	รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ	2.97	1.02	ปานกลาง
2.2	ข้อมูลที่แสดงผลบนหน้าจอไม่ชัดเจน	2.38	0.78	น้อย
2.3	ข้อมูลที่แสดงหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด	2.17	0.76	น้อย
รวม		2.50	0.61	น้อย
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้				
3.1	ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เสียเวลามาก	2.98	.31	ปานกลาง
3.2	มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา	2.82	1.37	ปานกลาง
3.3	ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ	3.02	0.98	ปานกลาง
3.4	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น	3.38	1.03	ปานกลาง
3.5	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น	3.32	1.02	ปานกลาง
รวม		3.10	0.78	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.	ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ			
4.1	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน	4.30	0.77	มาก
4.2	เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย	3.17	0.96	ปานกลาง
4.3	คู่มือแนะนำการใช้ OPAC อ่านไม่เข้าใจ	2.97	0.86	ปานกลาง
4.4	ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ	3.85	0.92	มาก
	รวม	3.57	0.58	มาก
	รวมปัญหาทั้ง 4 ด้าน	2.83	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า นิสิตมีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่านิสิตประสบปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มี 6 ข้อ ดังนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject Heading) ในการค้น ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยาก หลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาการสืบค้นโอแพกของนิสิต ระหว่างชั้นปี

ข้อ	รายการปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบ						
1.1	ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยาก หลายขั้นตอน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.233	2.117	4.731*
		ภายในกลุ่ม	57	25.500	0.447	
รวม			59	359.33		
1.2	ระบบแสดงผลล่าช้า	ระหว่างกลุ่ม	2	1.433	0.717	0.866
		ภายในกลุ่ม	57	47.150	0.827	
รวม			59	48.583		
1.3	ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย	ระหว่างกลุ่ม	2	6.700	3.350	3.693*
		ภายในกลุ่ม	57	51.700	0.907	
รวม			59	58.401		
1.4	คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอ เข้าใจยาก	ระหว่างกลุ่ม	2	9.100	4.550	6.460*
		ภายในกลุ่ม	57	40.150	0.704	
รวม			59	49.250		
2. ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล						
2.1	รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับ ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.233	2.617	2.631
		ภายในกลุ่ม	57	56.700	0.995	
รวม			59	61.933		
2.2	ข้อมูลที่แสดงบนหน้าจอไม่ชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.233	0.117	0.185
		ภายในกลุ่ม	57	35.950	0.631	
รวม			59	36.183		

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2.3	ข้อมูลที่แสดงบนหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด	ระหว่างกลุ่ม	2	3.033	1.517	2.762
		ภายในกลุ่ม	57	31.300	0.549	
		รวม	59	34.333		
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้						
3.1	ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เสียเวลามาก	ระหว่างกลุ่ม	2	18.433	9.217	6.364*
		ภายในกลุ่ม	57	31.300	0.549	
		รวม	59	34.333		
3.2	มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์	ระหว่างกลุ่ม	2	13.733	6.867	4.025*
		ภายในกลุ่ม	57	97.250	1.706	
		รวม	59	110.983		
3.3	ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบาย ภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ	ระหว่างกลุ่ม	2	11.233	5.617	6.998*
		ภายในกลุ่ม	57	45.750	0.803	
		รวม	59	56.983		
3.4	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.233	1.117	1.062
		ภายในกลุ่ม	57	59.950	1.052	
		รวม	59	62.183		
3.5	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.435	0.717	0.686
		ภายในกลุ่ม	57	59.550	1.045	
		รวม	59	60.983		

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ						
4.1	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ มีไม่เพียงพอ ต้องรอนาน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.100	1.550	2.805
		ภายในกลุ่ม	57	31.500	0.553	
รวม			59	34.600		
4.2	เครื่องคอมพิวเตอร์ช้าชงบ่อย	ระหว่างกลุ่ม	2	5.433	2.717	3.167*
		ภายในกลุ่ม	57	48.900	0.858	
รวม			59	54.33		
4.3	คู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่าน ไม่เข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	12.033	6.017	10.751*
		ภายในกลุ่ม	57	31.900	0.560	
รวม			59	43.933		
4.4	ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ คอยให้คำแนะนำ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.300	0.150	0.173
		ภายในกลุ่ม	57	49.350	0.866	
รวม			59	49.650		
ปัญหารวม		ระหว่างกลุ่ม	2	775.633	387.817	9.663*
		ภายในกลุ่ม	57	2287.700	40.135	
รวม			59	3063.333		

$$F_{(.05; df 2, 57)} = 3.15$$

จากตาราง 8 แสดงว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นโอแพกโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อ 3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีปัญหาแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ เครื่องคอมพิวเตอร์ช้าของบ่อย และคู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ

เพื่อให้ทราบว่าเป็นข้อที่พบความแตกต่าง มีคู่ใดที่แตกต่างกัน นำไปวิเคราะห์รายคู่ โดยใช้วิธีของเซเฟ่ ดังต่อไปนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นของนิสิตระหว่างชั้นปี ในข้อที่พบความแตกต่าง

รายการปัญหา	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.75	3.05	3.40
1.1 ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน	4	2.75	-	0.30	0.65*
	2	3.05	-	-	0.35
	3	3.40	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	3	2
			2.25	2.50	3.05
1.3 ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย	4	2.25	-	0.25	0.80*
	3	2.50	-	-	0.55
	2	3.05	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.20	3.00	3.05
1.4 คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก	4	2.20	-	0.80*	0.85*
	2	3.00	-	-	0.02
	3	3.05	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	3	2
			2.20	3.35	3.40
3.1 ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก	4	2.20	-	1.15*	1.20*
	3	3.35	-	-	0.02
	2	3.40	-	-	-

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการปัญหา	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.15	3.05	3.25
3.2 มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อ เปลี่ยนภาษา	4	2.15	-	0.90	1.10*
	2	3.05	-	-	0.20
	3	3.25	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.45	3.10	3.50
3.3 ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏบนหน้าจอ	4	2.45	-	0.65	1.05*
	2	3.10	-	-	0.40
	3	3.50	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.75	3.30	3.45
4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย	4	2.75	-	0.55	0.70*
	2	3.30	-	-	0.15
	3	3.45	-	-	-
	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			2.35	3.15	3.40
4.3 คู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ	4	2.35	-	0.80	1.05 *
	2	3.15	-	-	0.25
	3	3.40	-	-	-

ตาราง 9 (ต่อ)

	ชั้นปี	$\bar{X}$	4	2	3
			40.35	46.95	48.70
รวม	4	40.35	-	6.60*	8.35*
	2	46.95	-	-	1.75
	3	48.70	-	-	-

จากตาราง 9 แสดงว่า โดยรวมนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีปัญหาในการสืบค้นโอแพกมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 เมื่อพิจารณารายข้อที่พบความแตกต่าง ได้ผลดังนี้

ขั้นตอนในการสืบค้นข้อสอบ ยุ่งยาก หลายขั้นตอน นิสิตชั้นปีที่ 3 มี ปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4
 ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย นิสิตชั้นปีที่ 2 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4
 คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4
 ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4
 มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา นิสิตชั้นปีที่ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4
 ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ นิสิตชั้นปีที่ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4

ชั้นปีที่ 4

เครื่องคอมพิวเตอร์ช้าข้งบ่อย นิสิตชั้นปีที่ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4

คู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีปัญหา มากกว่า นิสิตชั้นปีที่ 4

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นโอแพกของนิสิตระหว่างกลุ่มสาขาวิชา

ข้อ	รายการปัญหา	สังคมศาสตร์		วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ปัญหาเกี่ยวกับระบบ					
1.1	ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยาก					
	หลายขั้นตอน	3.13	0.63	3.00	0.79	0.724
1.2	ระบบแสดงผลล่าช้า	3.03	0.72	2.80	1.06	0.996
1.3	ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย	2.73	0.91	2.47	1.07	1.039
1.4	คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก	2.73	0.74	2.77	1.07	-0.140
2.	ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล					
2.1	รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ	3.00	0.87	2.93	1.17	0.250
2.2	ข้อมูลที่แสดงผลบนหน้าจอไม่ชัดเจน	2.40	0.81	2.37	0.76	0.163
2.3	ข้อมูลที่แสดงหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด	2.10	0.76	2.23	0.77	-0.674
3.	ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้					
3.1	ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก	2.60	1.28	3.37	1.25	-2.335*
3.2	มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา	2.77	1.33	2.87	1.43	-0.280
3.3	ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษปรากฏบนหน้าจอ	3.07	0.91	2.97	1.07	0.391
3.4	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น	3.27	1.05	3.50	1.01	-0.391
3.5	ไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Keyword) ในการค้น	3.27	1.01	3.37	1.03	-0.378
4.	ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ					
4.1	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ ต้องรอนาน	4.40	0.72	4.20	0.81	1.012
4.2	เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย	3.47	0.90	2.97	0.93	2.530*
4.3	คู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ	2.97	0.81	2.97	0.93	0.000
4.4	ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ	3.83	0.95	3.87	0.90	-0.140
	รวม	3.04	0.90	3.04	1.00	-0.841

$$t_{(.05; df 58)} = 2.00$$

จากตาราง 10 แสดงว่า โดยรวมนิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีมีปัญหาในการสืบค้นโอแพกไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 เมื่อพิจารณา รายข้อพบความแตกต่าง 2 ข้อ ดังนี้

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีปัญหาในการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

นิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย มากกว่านิสิตกลุ่มสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามระดับชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน
4. นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2543 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มาใช้บริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 60 คน เป็นนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และเรียงลำดับความสำคัญ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเติมข้อความลงในช่องว่าง โดยการกำหนดโจทย์ให้นิสิตสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง จำนวน 17 ข้อ (แบบทดสอบมีจำนวน 3 ชุด เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะคู่ขนานกัน)

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาเกี่ยวกับระบบ ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้ และปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามและแบบทดสอบให้กับนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้สืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 2 ถึงวันเสาร์ที่ 16 ธันวาคม 2543 รวม 12 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ทำแบบทดสอบ

1.1 วิธีการเรียนรู้การสืบค้น โอแพก พบว่า นิสิตเรียนรู้การสืบค้นจากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า เป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นอันดับ 2 คือ จากการอ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์

1.2 เวลาที่ใช้ในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้ง พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นโอแพกแต่ละครั้ง คือ 5-10 นาที รองลงมา คือ น้อยกว่า 5 นาที

2. ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

2.1 นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการใช้จุดเข้าถึงระดับมาก และการอ่านข้อมูลของหนังสือจากหน้าจอระดับมากเช่นกัน ส่วนการใช้คำสั่งพิเศษ นิสิตมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

2.2 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปี พบว่า นิสิตแต่ละชั้นปีมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก พบว่า นิสิตประสบปัญหาในการสืบค้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นิสิตประสบปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน และไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ นิสิตประสบปัญหามานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มี 4 ข้อ คือ ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject Heading) ในการค้นไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ

3.1 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นโอแพก จำแนกตามชั้นปี พบว่า โดยรวมนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ประสบปัญหาในการสืบค้นโอแพกมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็มีลักษณะเดียวกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ประสบปัญหามากนิสิตชั้นปีที่ 4 ในข้อคำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลานาน และคู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ และข้อที่นิสิต

ชั้นปีที่ 3 ประสบปัญหา มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 คือ ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยาก หลายขั้นตอน มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอและเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย

3.2 เปรียบเทียบปัญหาการสืบค้นโอแพก จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตประสบปัญหาในการสืบค้นโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ แต่นิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ประสบปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก

1.1 นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก โดยรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากในเรื่องของการใช้จุดเข้าถึงและการอ่านข้อมูลหนังสือจากหน้าจอ แต่ด้านการใช้คำสั่งพิเศษนิสิตมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย แสดงว่านิสิตสามารถสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกในสำนักหอสมุดกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง ถ้านิสิตมีความรู้ความสามารถใช้คำสั่งพิเศษในการสืบค้นด้วย ก็จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงและรวดเร็วยิ่งขึ้น จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า วิธีการที่นิสิตเรียนรู้ในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกสูงสุด คือ การศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า แสดงว่านิสิตได้นำความรู้จากการเรียนรายวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในการสืบค้นสารสนเทศในสำนักหอสมุดกลางได้ดีพอสมควร เนื่องจากการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกนั้นเป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสืบค้นแทนการค้นด้วยบัตรรายการ นิสิตบางคนอาจไม่คุ้นเคยหรือไม่เคยใช้มาก่อนในห้องสมุดโรงเรียน ฉะนั้นการสอนวิธีการใช้โอแพกในการสืบค้นอย่างถูกวิธีในรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า นั้นเป็นสิ่งจำเป็น และผู้สอนควรเน้นการใช้คำสั่งพิเศษในการสืบค้นให้มากขึ้น โดยเฉพาะคำสั่งพิเศษบางคำสั่งที่ไม่ปรากฏที่หน้าจอ เช่น คำสั่ง L (จำกัดขอบเขตของการค้น) G (ต้องการข้ามไปดูรายการที่หน้าจออื่น) ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาค้นคว้าแก่นิสิต ทำให้สามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว สำหรับสำนักหอสมุดกลางอาจจัดทำโปสเตอร์แนะนำการใช้คำสั่งพิเศษติดไว้ให้นิสิตดูก็ได้ประโยชน์มาก

1.2 นิสิตแต่ละชั้นปีมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตทุกคนได้เรียนรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นวิชาศึกษาทั่วไปที่บังคับสำหรับนิสิตทุกคนวิชาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคนได้เรียนรายวิชานี้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบค้นโอแพก ทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นโอแพกและได้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลางฯ เพื่อสืบค้นหาสารสนเทศสำหรับใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า หรือทำรายงานอยู่เป็นประจำ จึงทำให้นิสิตแต่ละชั้นปีมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกไม่แตกต่างกัน

1.3 นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกมากกว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโดยธรรมชาติของลักษณะวิชา นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกได้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าจากประสบการณ์ในการสอนรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า แก่นิสิตชั้นปีที่ 1 ของอาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์, สัมภาษณ์, 2544) ได้ให้ข้อสังเกตว่าโดยรวมแล้วนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า สูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่นิสิตคณะวิทยาศาสตร์และคณะแพทยศาสตร์ นั้น ปกตินิสิตส่วนใหญ่จะมีระดับสติปัญญาดี มีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการศึกษามาก จึงทำให้ผลการเรียนดีกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจสนับสนุนได้ว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกมากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

2. นิสิตประสบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชศรา กลัดเนียม (2540 : 106) และจริญญา ศุภวิจิตพัฒนา (2543 : 58) พบว่า ผู้ใช้มีปัญหาในการสืบค้นโอแพกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นิสิตประสบปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน และไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มี 4 ข้อ คือ ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject Heading) ในการค้น ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ

ปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนานนั้น ปัจจุบันสำนักหอสมุดกลางฯ ใช้ซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติไดโนซอร์สำหรับผู้ใช้จำนวน 48 คน ใช้สำหรับการปฏิบัติของบุคลากร 26 คนจึงเหลือสำหรับใช้สืบค้นโอแพกจำนวน 22 คนเท่านั้น เมื่อเทียบสัดส่วนกับผู้ใช้ซึ่งมีจำนวนมาก และจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสืบค้นแต่ละครั้ง 5-10 นาที จึงประสบปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนาน สำหรับปัญหานี้ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง (วีระสุภากิจ, สัมภาษณ์, 2544) ได้ชี้แจงแนวทางแก้ปัญหาว่า การเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการโอแพกนั้นต้องใช้เงินจำนวนมาก แต่สำนักหอสมุดกลางได้จัดสรรงบประมาณใหม่เพิ่มซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติจากสำหรับผู้ใช้จำนวน 48 คน เป็น 64 คน จึงคาดว่าต่อไปปัญหาดังกล่าวจะลดน้อยลง

ส่วนปัญหาไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำนั้น เนื่องจากสำนักหอสมุดกลางมีบุคลากรจำกัด จึงไม่สามารถจัดบุคลากรมาคอยให้บริการตลอดเวลาได้ แต่จะมีบรรณารักษ์ฝ่ายบริการตอบคำถาม ซึ่งอยู่บริเวณหอสมุดชั้น 2 คอยให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว นอกจากนี้เมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ สำนักหอสมุดกลาง ได้จัดบรรณารักษ์คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือนิสิตใหม่ที่มีปัญหาในการใช้โอแพก รวมทั้งหาวิธีการต่าง ๆ ในการให้ความรู้แก่ผู้ไปด้วย เช่น ร่วมมือกับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จัดสาริตและอธิบายวิธีการใช้โอแพกให้กับนิสิตกลุ่มที่เรียนวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า เป็นประจำ

สำหรับปัญหาไม่รู้จักกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่องในการค้น และไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญในการค้นนั้น เป็นปัญหาสำคัญในการสืบค้นโอแพกของนิสิต เพราะในการสืบค้นแต่ละครั้งนิสิตอาจจำชื่อผู้แต่งหรือชื่อเรื่องที่แท้จริงไม่ได้ ก็ต้องสืบค้นด้วยหัวเรื่อง (Subject Heading) หรือคำสำคัญ (Keyword) แต่นิสิตไม่ทราบหลักเกณฑ์ในการกำหนดหัวเรื่องหรือคำสำคัญ ทำให้ไม่สามารถสืบค้นเรื่องที่ต้องการได้ ดังนั้นผู้สอนวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า ควรเน้นและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องหรือคำสำคัญในการสืบค้นโอแพกให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแท้จริง

ส่วนปัญหาลำดับขั้นตอนในการสืบค้นยุ่งยากหลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ นั้น หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง (สมพิศ พรวิริยกุล, สัมภาษณ์, 2544) ชี้แจงปัญหาดังกล่าวว่าเป็นเรื่องของระบบโปรแกรม สำนักหอสมุดกลางคงจะแก้ไขอะไรไม่ได้ แต่ก็พยายามพัฒนาคู่มือแนะนำการใช้โอแพกให้ทันสมัยและอ่านเข้าใจง่าย

จากการสังเกต การสอบถามและตรวจสอบแบบทดสอบของนิสิตของผู้วิจัย พบว่า นิสิตมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้คำสั่งพิเศษในการสืบค้น เช่น การใช้คำสั่ง L G R W และ SL เป็นต้น นิสิตบางคนบอกว่า ตอนเรียนวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า อาจารย์ไม่เคยสอนคำสั่งพิเศษเหล่านี้ จึงใช้ไม่เป็น นิสิตบางคนบอกว่าเคยเรียนมาแล้วแต่ไม่เคยใช้จึงลืมไปแล้ว การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ถ้าผู้ใช้รู้จักใช้คำสั่งพิเศษต่าง ๆ ก็จะทำให้ผลการสืบค้นมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้สอนรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า จึงควรเน้นและฝึกปฏิบัติการใช้คำสั่งพิเศษแก่นิสิตด้วย สำหรับสำนักหอสมุดกลางควรจัดทำโปสเตอร์แนะนำการใช้คำสั่งและอธิบายคำภาษาอังกฤษที่เข้าใจยากคิดไว้ ก็จะเป็นประโยชน์ช่วยผู้ใช้โอแพกได้อีกวิธีหนึ่ง

2.1 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามชั้นปี พบว่า โดยรวมนิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 ประสบปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3 ปัญหาข้อที่พบความแตกต่าง ได้แก่ คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก และคู่มือแนะนำการใช้โอแพกอ่านไม่เข้าใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 มีประสบการณ์และทักษะในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก ในสำนักหอสมุดกลางน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงประสบปัญหาในการสืบค้นมากกว่า ส่วนปัญหาที่นิสิตชั้นปีที่ 3 ประสบปัญหามากกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ได้แก่ ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อนยุ่งยากหลายขั้นตอน มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ ก็คงจะเนื่องมาจากสาเหตุเดียวกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์และทักษะในการสืบค้นโอแพกน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 จึงประสบปัญหาในการสืบค้นมากกว่า

2.2 เปรียบเทียบปัญหาในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า มีปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา ศุภวิจิตพัฒนา (2543 : 59) พบว่า ปัญหาในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพกของนิสิตกลุ่มสาขาวิชาโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาการใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่องเสียเวลามาก มากกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนสาขาวิชาสังคมศาสตร์แต่ละรายวิชา ส่วนใหญ่นิสิต จะต้องทำรายงานเป็นประจำ จึงทำให้นิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีทักษะในการใช้แป้นพิมพ์คล่องกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ประสบปัญหาในการสืบค้น เรียงลำดับดังนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอต้องรอนานไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject Heading) ในการค้น ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยากหลายขั้นตอน และไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. สำหรับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

เพื่อให้การเรียนการสอนรายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การสอนเรื่องโอแพกควรเน้นหัวข้อต่อไปนี้ให้มากเป็นพิเศษ ได้แก่

1.1 ขั้นตอนในการสืบค้นโอแพก

1.2 การใช้คำค้นที่เป็นหัวเรื่อง (Subject Heading) และคำสำคัญ (Keyword)

1.3 การใช้คำสั่งต่าง ๆ ในการสืบค้น เช่น คำสั่ง L G RW และ SL เป็นต้น

2. สำหรับสำนักหอสมุดกลาง

2.1 ควรพิจารณาจัดหาเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพกให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้

2.2 ควรพัฒนาคู่มือแนะนำการใช้โอแพกให้อ่านเข้าใจง่ายและทันสมัย

2.3 ควรจัดทำคำอธิบายการใช้คำสั่งพิเศษ ติดไว้บริเวณที่เครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นโอแพกตั้งอยู่

2.4 ควรหาวิธีการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ให้มีหลากหลายวิธี เช่น จัดสอนการใช้โอแพกแก่นิสิตที่สนใจเป็นกลุ่มย่อยในห้องขนาดเล็ก เพื่อให้ทุกคนเห็นหน้าจอคอมพิวเตอร์อย่างชัดเจน และซักถามได้อย่างทั่วถึง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณีการ ลินพิศาล, และจารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของ ระบบ OPAC ต่อผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- กาญจนา แก้วพาคี. (2542). ปัญหาการใช้ส่วนจำเพาะการสืบค้นรายการสารสนเทศแบบออนไลน์ (OPAC) ของนิสิตในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จัญญา ศุภวิจิตพัฒนา. (2543). การสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ OPAC ของนิสิตใน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จัญญลักษณ์ ศิริวรรณ. (2538). การเปรียบเทียบการใช้ระบบการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ก่อนและหลัง เข้ารับการฝึกอบรมวิธีการใช้ของผู้ใช้หอสมุดแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรารณณ์ เฟื่องดี. (2541). ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อการสืบค้นรายการบรรณานุกรมระบบออนไลน์ ของสถาบันราชภัฏสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2540, สิงหาคม). "DYNIX : ระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ," ข่าวสารห้องสมุด ประชาชนกรุงเทพมหานคร. 13(18) : 11-14.
- เดชศักดิ์ ศานติวิวัฒน์. (2538). การสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เพ็ญรุ่ง แบ้งใส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 25 มกราคม 2544.
- นิธิตา สังคหะ. (2542). "ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ," ใน ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที. บรรณาธิการโดย น้ำทิพย์ วิภาวิน. หน้า 79-88. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- / นิตาชล จันทศรี. (2541). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบเชื่อมประสานกับผู้ใช้ (User Interfaces) ของระบบ OPAC ของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ DYNIX : กรณีศึกษาศูนย์ บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยสุรนารี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- / นุชศรา กลัดเนียม. (2540). การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบ OPAC ของผู้ใช้ในสำนักหอสมุด กลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ประกายดาว ศรีโมรา. (2541). การใช้รายการเข้าถึงแบบออนไลน์ของหน่วยงานสารสนเทศห้องสมุดใน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์จากบันทึกสถิติการสืบค้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ประจักษ์ พุ่มวิเศษ. (2542). “ห้องสมุดมิติใหม่ : การเลือกกระบวนห้องสมุดอัตโนมัติ,” ใน ห้องสมุดยุคใหม่
กับไอที. บรรณาธิการโดย นันทิพย์ วิภาวิน. หน้า 71-78. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กองบริการการศึกษา. (2542). สรุปจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี
(ภาคปกติ) ประจำปีการศึกษา 1/2542. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. (2540). คู่มือการสืบค้นข้อมูลระบบสารสนเทศ
ห้องสมุดอัตโนมัติ. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย.
_____. (2542). รายงานประจำปี 2541. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). คู่มือการใช้บริการ. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย.
- วนิชากร แก้วกัน. (2541). การใช้บริการค้นคืนรายการแบบออนไลน์จากฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศ
ห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ สุภากิจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เพ็ญรุ่ง แบ่งใส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 22 มกราคม 2544.
- สมพิศ คูศรีพิทักษ์. (2539). ระบบห้องสมุดอัตโนมัติและเครือข่ายห้องสมุดทางวิชาการในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมพิศ พรวิริยกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เพ็ญรุ่ง แบ่งใส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 26 มกราคม 2544.
- สมาน ลอยฟ้า. (2535, สิงหาคม). “รายการแบบออนไลน์,” บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.
10(3) : 24-35.
- สุนทร แก้วลาย. (2539). “ระบบสืบค้นรายการแบบออนไลน์,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริการและ
เผยแพร่สารนิเทศ หน่วยที่ 8-15. หน้า 680-688. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- สุนีย์ กาศจำรูญ. (2539, ธันวาคม). “ห้องสมุดในยุคโลกาภิวัตน์ : การวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุดและการ
ทำบัตรรายการ,” บรรณศาสตร์. 11(2) : 93-98.
- สุรีย์ สุทธิสารกร. (2540). การใช้บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักวิทยบริการ
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- สุวรรณ บรรณจิต. (2543). *เปรียบเทียบผลสำเร็จในการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากระบบโอแพก (OPAC) ของนักศึกษาที่ได้ศึกษาจากคู่มือการสืบค้นที่จัดทำขึ้นกับนักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมการสืบค้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในศูนย์บรรณสารสนเทศมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ปรินญานินพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- Alzofon, Sammy R, & Van Pulis, Noelle. (1984, March). "Pattern of Searching and Success Rate in an Online Public Access Catalog," *College & Research Libraries*. 45(2) : 110-115.
- Blasak, Ron, & Bilal, Dania. (1988, Winter). "Problems with OPAC : A Case Study of an Academic Research Library," *RQ*. 28(2) : 169-178.
- Dorothea, Thompson M. (1994, Winter). "Online Public Access Catalogs and User Instruction," *RQ*. 34(2) : 191-202.
- Feather, John, & Sturges, Paul. (1997). *International Encyclopedia of Library and Information Science*. London : Routledge.
- Harrod, Leonard Montague. (1995). *Harrod's Librarians' Glossary*. 8th ed. Aldershot, Hants : Gower.
- Hsieh-Yee, Ingrid P.Y. (1991, March). "The Search Tactics of Novice and Experienced Searches : A Comparative Study (Online Search, End Users, Information Retrieval)," *Dissertation Abstracts International*. 51(9) : 2908-A.
- Hunter, Rhonda N. (1991, Spring). "Success and Failures of Patrons Searching the Online Catalog at a Large Academic Library : A Transaction Log Analysis." *RQ*. 30(3) : 395-402.
- Janet, Stevenson. (1997). *Dictionary of Library and Information Management*. Middlesex : Peter Collin.
- Kim, Mi-Hyeon. (1996). *Influence of Several Screen Design Variables on the Usability of an OPAC (Online Public Access Catalog) : An Empirical Investigation (Graphical User Interface)*. (CD-ROM) UMI : Available : DAI-A 57/07, p.2718, Jan 1997.
- Martimer, Mary. (1998). *Librarianspeak : A Glossary of Terms in Librarianship and Information Management*. 2nd ed. Canberra : DocMatrix.
- Mendelsohn, Jennifer. (1994, Winter). "Human Help at OPAC Terminals is User Friendly : A Preliminary Study," *RQ*. 34(2) : 173-190.
- Stella, Keenan. (1996). *Concise Dictionary of Library and Information Science*. London : Bowker-Saur.
- Young, Heartsill. (1983). *The ALA Glossary of Library and Information Science*. Chicago : American Library Association.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

54

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. ๕๗๒๖, ๕๖๔๖

ที่ ทม ๑๐๑๒/๗๔๕๕

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้งใส นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา และ อาจารย์สมชาย วรญาณุไกร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงนารถ ชัยรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามและแบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้งใส ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

55

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. ๕๖๒๖, ๕๖๔๖

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๖๖๖๖

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

เนื่องด้วย นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้ใส นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา และ อาจารย์สมชาย วรรณญาณไกร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวพิศ พรวิริยกุล หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด และ นางสาวอัญชลี สุทธธรรม บรรณารักษ์ ๖ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้ใส ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. ๕๗๒๖, ๕๖๔๖

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๔๐๗๕

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

เนื่องด้วย นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้ไธ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง
“การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอเพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิติปริญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา และอาจารย์สมชาย วรรณญาณไกร
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยขออนุญาตใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้น OPAC เพื่อให้นิติระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๒ - ๔
จำนวน ๖๐ คน ทำแบบทดสอบและแบบสอบถามการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอเพก (OPAC)
ในสำนักหอสมุดกลางของนิติปริญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเพ็ญรุ่ง แต้ไธ
ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบ
พระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถามและแบบทดสอบ (ฉบับ ก)**เรื่อง**

**การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามและแบบทดสอบฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก
2. สำหรับตอนที่ 2 ให้นิสิตสืบค้นโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง จำนวน 17 ข้อ (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) ใช้เวลาทำแบบทดสอบไม่เกิน 45 นาที

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. ท่านกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้น

[] ปีที่ 2 [] ปีที่ 3 [] ปีที่ 4

3. คณะ

[] มนุษยศาสตร์ [] ศิลปกรรมศาสตร์

[] สังคมศาสตร์ [] วิทยาศาสตร์

[] ศึกษาศาสตร์ [] แพทยศาสตร์

[] พลศึกษา [] ทันตแพทยศาสตร์

4. ท่านเรียนรู้การสืบค้น OPAC ด้วยวิธีการใดมากที่สุด (โปรดเรียง ลำดับ ข้อใดเรียนรู้มากที่สุดให้ใส่เลข 1 ใน [] หน้าข้อนั้น และใส่เลข 2, 3, 4, 5 หน้าข้อที่เรียนรู้น้อยลงตามลำดับ)

[] จากคู่มือแนะนำการใช้ที่หอสมุดจัดไว้ให้

[] จากการอ่านคำแนะนำหน้าจอคอมพิวเตอร์

[] จากการแนะนำของเพื่อน

[] จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่หอสมุด หรือบรรณารักษ์

[] จากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. การสืบค้น OPAC แต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานประมาณเท่าใด

[] น้อยกว่า 5 นาที

[] 5 - 10 นาที

[] 11 - 15 นาที

[] มากกว่า 15 นาที

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ให้นักสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
2. ม.ล.ปิ่น มาลากุล มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
3. หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
4. Stuart Ira Fox. มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
5. ให้นักสืบค้นผลงานของ โรเบิร์ต แอนโทนี จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)
 - 5.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางกี่รายการ
ตอบ รายการ
 - 5.2 รายการที่ 1 ที่ปรากฏในโอแพก มีชื่อเรื่องว่าอะไร และผู้แปลคือใคร
ตอบ ชื่อเรื่อง.....
ผู้แปล.....
6. ให้นักสืบค้นผลงานของ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)
 - 6.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางกี่รายการ
ตอบ รายการ
 - 6.2 เมื่อจัดเรียงรายการที่ค้นได้ตามลำดับอักษรของชื่อเรื่องแล้ว หนังสือรายการสุดท้ายมีชื่อเรื่องว่าอะไร
ตอบ
7. ให้นักสืบค้นผลงานของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)
 - 7.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.2 มีผลงานที่ผลิตตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป จำนวนกี่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.3 มีผลงานที่อยู่ในเทปคาสเส็ต (CT) จำนวนกี่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.4 ถ้านิสิตต้องการทบทวนผลการค้นครั้งนี้ ต้องพิมพ์คำสั่งอะไร
ตอบ.....

7.5 จาก ข้อ 7.4 ถ้าพิมพ์คำสั่ง นั้นแล้วกดเอนเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง

- ตอบ 1.
 2.
 3.
 4.

8. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือเรื่อง The culture of food แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)

8.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร

ตอบ

8.2 หนังสือเล่มนี้มีชื่อชุดว่าอะไร

ตอบ

9. ให้นิสิตสืบค้นวารสารชื่อ คอมพิวเตอร์ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)

9.1 รหัสประจำวารสารคอมพิวเตอร์คืออะไร

ตอบ

9.2 เลขมาตรฐานสากลประจำวารสารคอมพิวเตอร์คืออะไร

ตอบ

10. ให้นิสิตสืบค้นวิกิทัศน์ (VC) เรื่อง ดินแดนสุขขอบโลก แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)

10.1 รหัสประจำวัสดุ เรื่องดินแดนสุขขอบโลกคืออะไร

ตอบ

10.2 วิกิทัศน์ม้วนนี้มีทั้งหมดกี่เรื่อง

ตอบ เรื่อง

10.3 เรื่องที่ 3 ที่ปรากฏในวิกิทัศน์ม้วนนี้คือเรื่องอะไร

ตอบ

11. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือชื่อเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ พิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2541 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (6 คะแนน)

11.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร

ตอบ

11.2 หนังสือเล่มนี้มีหัวเรื่องอะไรบ้าง

- ตอบ 1.
 2.
 3.

11.3 ถ้าต้องการทราบว่ามีการ์ดอื่นที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเล่มนี้อีก ต้องใช้คำสั่งอะไร

ตอบ

11.4 จากข้อ 11.3 ถ้าพิมพ์คำสั่งนั้น แล้วกดเอนเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง

- ตอบ 1.
 2.
 3.
 4.

12. หนังสือชื่อเรื่อง **การจลาจลและชนสง** เป็นชื่อของหนังสือเล่มหนึ่งของหนังสือชุดที่มีหลายเล่มจบ และมีชื่อเรื่องรวมต่างหากเป็นอีกชื่อหนึ่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)
- 12.1 หนังสือเล่มนี้มีเลขเรียกหนังสือคืออะไร
 ตอบ
- 12.2 หนังสือชุดนี้มีชื่อเรื่องรวมว่าอะไร
 ตอบ
- 12.3 หนังสือชุดนี้มีทั้งหมดกี่เล่ม
 ตอบ เล่ม
13. ให้นิสิตสืบค้นเพลงชื่อ **ประเทือง** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)
- 13.1 ผู้ขับร้องเพลงนี้คือใคร
 ตอบ
- 13.2 เพลงนี้มีอยู่ในโสตทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง
 ตอบ
- 13.3 เพลงนี้มีปรากฏอยู่ใน VCD เพลงที่เท่าใด
 ตอบ
14. วัสดุที่ในชื่อเรื่อง มีคำว่า **ห้องสมุด มหาวิทยาลัย และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)
 ตอบ รายการ
15. ให้นิสิตสืบค้นวัสดุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ **ปัญหาสังคม** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)
- 15.1 มีวัสดุทั้งหมดกี่รายการ
 ตอบ รายการ
- 15.2 วัสดุดังกล่าวจะปรากฏในหน้าจอบ้าง
 ตอบ หน้าจอ
- 15.3 ถ้าต้องการข้ามไปดูรายการในหน้าจอที่ 10 จะต้องใช้คำสั่งอะไร
 ตอบ พิมพ์.....กดเอนเตอร์ และพิมพ์.....กดเอนเตอร์
- 15.4 รายการสุดท้ายของหน้าจอที่ 10 คือ รายการที่เท่าใด เรื่องอะไร
 ตอบ รายการที่ เรื่อง.....
- 15.5 ถ้าต้องการดูรายละเอียดทางบรรณานุกรมของรายการที่ 60 จะต้องพิมพ์อะไร
 ตอบ
- 15.6 ถ้าต้องการตรวจสอบว่ารายละเอียดทางบรรณานุกรมที่พบใน ข้อ 15.5 เป็นข้อมูลของรายการที่ 60 จริงหรือไม่ ให้ใช้คำสั่งอะไร แล้วกดเอนเตอร์
 ตอบ
16. วัสดุที่ในหัวเรื่อง มีคำว่า **ประวัติศาสตร์ และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)
 ตอบ รายการ

17. ให้นักสืบค้นผลงานของ รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และเลือกรายการที่ 3 แล้วตอบ

คำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

17.1 เลขเรียกหนังสือ.....

17.2 หนังสือชื่อ.....

17.3 ผู้แต่งรวม.....

17.4 สำนักพิมพ์.....

17.5 ปีที่พิมพ์.....

17.6 หัวเรื่อง.....

17.7 หนังสือมีจำนวน.....เล่ม

17.8 หนังสืออยู่ในชั้น จำนวน.....เล่ม

17.9 หนังสือที่ถูกยืมไป.....เล่ม

17.10 หนังสือที่ยังยืมไม่ได้ เช่น อยู่ระหว่างเข้าปกใหม่ (Bindery) เล่ม

ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ในการสืบค้น OPAC ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาของท่าน

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบ					
1.1 ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยากหลายขั้นตอน					
1.2 ระบบแสดงผลล่าช้า					
1.3 ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย					
1.4 คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก					
2. ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล					
2.1 รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2 ข้อมูลที่แสดงผลบนหน้าจอไม่ชัดเจน					
2.3 ข้อมูลที่แสดงผลหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด					
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้					
3.1 ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เสียเวลามาก					
3.2 มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา					
3.3 ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ					
3.4 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น					
3.5 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น					
4. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ					
4.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ ต้องรอนาน					
4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย					
4.3 คู่มือแนะนำการใช้ OPAC อ่านไม่เข้าใจ					
4.4 ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ					

แบบสอบถามและแบบทดสอบ (ฉบับ ข)**เรื่อง**

**การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามและแบบทดสอบฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก
2. สำหรับตอนที่ 2 ให้นิสิตสืบค้นโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง จำนวน 17 ข้อ (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) ใช้เวลาทำแบบทดสอบไม่เกิน 45 นาที

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. ท่านกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้น

[] ปีที่ 2 [] ปีที่ 3 [] ปีที่ 4

3. คณะ

[] มนุษยศาสตร์ [] ศิลปกรรมศาสตร์

[] สังคมศาสตร์ [] วิทยาศาสตร์

[] ศึกษาาสตร์ [] แพทยศาสตร์

[] พลศึกษา [] ทันตแพทยศาสตร์

4. ท่านเรียนรู้การสืบค้น OPAC ด้วยวิธีการใดมากที่สุด (โปรดเรียง ลำดับ ข้อใดเรียนรู้มากที่สุดให้ใส่เลข 1 ใน [] หน้าข้อนั้น และใส่เลข 2, 3, 4, 5 หน้าข้อที่เรียนรู้น้อยลงตามลำดับ)

[] จากคู่มือแนะนำการใช้ที่หอสมุดจัดไว้ให้

[] จากการอ่านคำแนะนำหน้าจอคอมพิวเตอร์

[] จากการแนะนำของเพื่อน

[] จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่หอสมุด หรือบรรณารักษ์

[] จากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. การสืบค้น OPAC แต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานประมาณเท่าใด

[] น้อยกว่า 5 นาที

[] 5 - 10 นาที

[] 11 - 15 นาที

[] มากกว่า 15 นาที

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ให้นักสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง ที่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
2. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง ที่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
3. กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง ที่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
4. Harry I. Phillips. มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง ที่รายการ (2 คะแนน)
ตอบ รายการ
5. ให้นักสืบค้นผลงานของ เลียวনারด์ เมอร์วิน จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)
 - 5.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางที่รายการ
ตอบ รายการ
 - 5.2 รายการที่ 1 ที่ปรากฏในโอแพก มีชื่อเรื่องว่าอะไร และผู้แปลคือใคร
ตอบ ชื่อเรื่อง.....
ผู้แปล.....
6. ให้นักสืบค้นผลงานของ รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์ จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)
 - 6.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางที่รายการ
ตอบ รายการ
 - 6.2 เมื่อจัดเรียงรายการที่ค้นได้ตามลำดับอักษรของชื่อเรื่องแล้ว หนังสือรายการสุดท้ายมีชื่อเรื่องว่าอะไร
ตอบ
7. ให้นักสืบค้นผลงานของ ศาสตราจารย์ ดร.ระวี ภาวิไล จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)
 - 7.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง ที่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.2 มีผลงานที่ผลิตตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป จำนวนที่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.3 มีผลงานที่อยู่ในเทปคาสเส็ต (CT) จำนวนที่รายการ
ตอบ รายการ
 - 7.4 ถ้านิสิตต้องการทบทวนผลการค้นครั้งนี้ ต้องพิมพ์คำสั่งอะไร
ตอบ.....
 - 7.5 จาก ข้อ 7.4 ถ้าพิมพ์คำสั่ง นั้นแล้วกดเอ็นเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง
ตอบ 1.
2.
3.

8. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือเรื่อง *The dawn of meaning* แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)

8.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร

ตอบ

8.2 หนังสือเล่มนี้มีชื่อชุดว่าอะไร

ตอบ

9. ให้นิสิตสืบค้นวารสารชื่อ *จิตวิทยาคลินิก* แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)

9.1 รหัสประจำวารสารจิตวิทยาคลินิกคืออะไร

ตอบ

9.2 เลขมาตรฐานสากลประจำวารสารจิตวิทยาคลินิกคืออะไร

ตอบ

10. ให้นิสิตสืบค้นวิทัศน์ (VC) เรื่อง *เสน่ห์เมืองไทย* แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)

10.1 รหัสประจำวัสดุ เรื่อง *เสน่ห์เมืองไทย* คืออะไร

ตอบ

10.2 วิทัศน์ม้วนนี้มีทั้งหมดกี่เรื่อง

ตอบ เรื่อง

10.3 เรื่องที่ 3 ที่ปรากฏในวิทัศน์ม้วนนี้คือเรื่องอะไร

ตอบ

11. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือชื่อเรื่อง *ปรัชญามหายาน* แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (6 คะแนน)

11.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร

ตอบ

11.2 หนังสือเล่มนี้มีหัวเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ 1.

2.

3.

11.3 ถ้าต้องการทราบว่ามีรายการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเล่มนี้อีก ต้องใช้คำอะไร

ตอบ

11.4 จากข้อ 11.3 ถ้าพิมพ์คำสั่งนั้น แล้วกดเอ็นเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง

ตอบ 1.

2.

3.

4.

12. หนังสือชื่อเรื่อง *แหล่งพลังงานในอนาคต* เป็นชื่อของหนังสือเล่มหนึ่งของหนังสือชุดที่มีหลายเล่มจบ และมีชื่อเรื่องรวมต่างหากเป็นอีกชื่อหนึ่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)

12.1 หนังสือเล่มนี้มีเลขเรียกหนังสือคืออะไร

ตอบ

12.2 หนังสือชุดนี้มีชื่อเรื่องรวมว่าอะไร

ตอบ

12.3 หนังสือชุดนี้มีทั้งหมดกี่เล่ม

ตอบ เล่ม

13. ให้นิสิตสืบค้นเพลงชื่อ **เรียกพี่ได้ไหม** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)

13.1 ผู้ขับร้องเพลงนี้คือใคร

ตอบ

13.2 เพลงนี้มีอยู่ในโสตทัศนวัสดุประเภทใดบ้าง

ตอบ

13.3 เพลงนี้มีปรากฏอยู่ใน VCD เพลงที่เท่าใด

ตอบ

14. วัสดุที่ในชื่อเรื่อง มีคำว่า **ปัญหา เศรษฐกิจ และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

15. ให้นิสิตสืบค้นวัสดุที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ **จิตวิทยา** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)

15.1 มีวัสดุทั้งหมดกี่รายการ

ตอบ รายการ

15.2 วัสดุทั้งหมดจะแสดงผลกี่หน้าจอ

ตอบ หน้าจอ

15.3 ถ้าต้องการเข้าไปดูรายการในหน้าจอที่ 10 จะต้องใช้คำสั่งอะไร

ตอบ พิมพ์.....กดเอ็นเตอร์ และพิมพ์.....กดเอ็นเตอร์

15.4 รายการสุดท้ายของหน้าจอที่ 10 คือ รายการที่เท่าใด เรื่องอะไร

ตอบ รายการที่ เรื่อง

15.5 ถ้าต้องการดูรายละเอียดทางบรรณานุกรมของรายการที่ 60 จะต้องพิมพ์อะไร

ตอบ

15.6 ถ้าต้องการตรวจสอบว่ารายละเอียดทางบรรณานุกรมที่พบใน ข้อ 15.5 เป็นข้อมูลของรายการที่ 60 จริงหรือไม่ ให้ใช้คำสั่งอะไร แล้วกดเอ็นเตอร์

ตอบ

16. วัสดุที่ในหัวเรื่อง มีคำว่า **การศึกษา และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

17. ให้นิสิตสืบค้นผลงานของ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย หิรัญภิตติ** และเลือกรายการที่ 6 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

17.1 เลขเรียกหนังสือ.....

17.2 หนังสือชื่อ.....

17.3 ผู้แต่งร่วม.....

17.4 สำนักพิมพ์.....

17.5 ปีที่พิมพ์.....

17.6 หัวเรื่อง.....

- 17.7 หนังสือมีจำนวน.....เล่ม
 17.8 หนังสืออยู่ในชั้น จำนวน.....เล่ม
 17.9 หนังสือที่ถูกยืมไป.....เล่ม
 17.10 หนังสือที่ยังยืมไม่ได้ เช่น อยู่ระหว่างเข้าปกใหม่ (Bindery) เล่ม

ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ในการสืบค้น OPAC ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับปัญหาของท่าน

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบ					
1.1 ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยากหลายขั้นตอน					
1.2 ระบบแสดงผลล่าช้า					
1.3 ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย					
1.4 คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก					
2. ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล					
2.1 รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2 ข้อมูลที่แสดงผลบนหน้าจอไม่ชัดเจน					
2.3 ข้อมูลที่แสดงหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด					
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้					
3.1 ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เสียเวลามาก					
3.2 มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา					
3.3 ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ					
3.4 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น					
3.5 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น					
4. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ					
4.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ ต้องรอนาน					
4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย					
4.3 คู่มือแนะนำการใช้ OPAC อ่านไม่เข้าใจ					
4.4 ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ					

แบบสอบถามและแบบทดสอบ (ฉบับ ค)**เรื่อง**

**การสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC) ในสำนักหอสมุดกลางของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามและแบบทดสอบฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก
2. สำหรับตอนที่ 2 ให้นิสิตสืบค้นโอแพก ในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง จำนวน 17 ข้อ (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) ใช้เวลาทำแบบทดสอบไม่เกิน 45 นาที

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. ท่านกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้น

[] ปีที่ 2 [] ปีที่ 3 [] ปีที่ 4

3. คณะ

[] มนุษยศาสตร์ [] ศิลปกรรมศาสตร์
[] สังคมศาสตร์ [] วิทยาศาสตร์
[] ศึกษาศาสตร์ [] แพทยศาสตร์
[] พลศึกษา [] ทันตแพทยศาสตร์

4. ท่านเรียนรู้การสืบค้น OPAC ด้วยวิธีการใดมากที่สุด (โปรดเรียง ลำดับ ข้อใดเรียนรู้มากที่สุดให้ใส่ เลข 1 ใน [] หน้าข้อนั้น และใส่เลข 2, 3, 4, 5 หน้าข้อที่เรียนรู้น้อยลงตามลำดับ)

[] จากคู่มือแนะนำการใช้ที่หอสมุดจัดไว้ให้
[] จากการอ่านคำแนะนำหน้าจอคอมพิวเตอร์
[] จากการแนะนำของเพื่อน
[] จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่หอสมุด หรือบรรณารักษ์
[] จากการศึกษารายวิชา บส 101 สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า
[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. การสืบค้น OPAC แต่ละครั้ง ท่านใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานประมาณเท่าใด

[] น้อยกว่า 5 นาที
[] 5 - 10 นาที
[] 11 - 15 นาที
[] มากกว่า 15 นาที
[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบการสืบค้นรายการบรรณานุกรมจากโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ให้นิสิตสืบค้นโอแพกในสำนักหอสมุดกลาง ตามโจทย์ที่กำหนดให้ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ศาสตราจารย์ ดร.นพ.วิทยา นาควัชระ มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

2. ม.ล.ดุษฎี ขุมสวาย มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

3. กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

4. Stephen P. Robbins. มีผลงานอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

5. ให้นิสิตสืบค้นผลงานของ เจมส์ เฮอร์เรียต จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)

- 5.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางกี่รายการ

ตอบ รายการ

- 5.2 รายการที่ 1 ที่ปรากฏในโอแพก มีชื่อเรื่องว่าอะไร และผู้แปลคือใคร

ตอบ ชื่อเรื่อง.....

ผู้แปล.....

6. ให้นิสิตสืบค้นผลงานของ อาจารย์สมบัติ พลายน้อย จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (4 คะแนน)

- 6.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลางกี่รายการ

ตอบ รายการ

- 6.2 เมื่อจัดเรียงรายการที่ค้นได้ตามลำดับอักษรของชื่อเรื่องแล้ว หนังสือรายการสุดท้ายมีชื่อเรื่องว่าอะไร

ตอบ

7. ให้นิสิตสืบค้นผลงานของ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ จากฐานข้อมูลแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)

- 7.1 มีผลงานอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง กี่รายการ

ตอบ รายการ

- 7.2 มีผลงานที่ผลิตตั้งแต่ พ.ศ. 2533 เป็นต้นไป จำนวนกี่รายการ

ตอบ รายการ

- 7.3 มีผลงานที่อยู่ในเทปคาสเส็ต (CT) จำนวนกี่รายการ

ตอบ รายการ

- 7.4 ถ้านิสิตต้องการทบทวนผลการค้นครั้งนี้ ต้องพิมพ์คำสั่งอะไร

ตอบ.....

- 7.5 จาก ข้อ 7.4 ถ้าพิมพ์คำสั่ง นั้นแล้วกดเอ็นเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง

ตอบ 1.

2.

8. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือเรื่อง The discourse of advertising แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)
- 8.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร
ตอบ
- 8.2 หนังสือเล่มนี้มีชื่อชุดว่าอะไร
ตอบ
9. ให้นิสิตสืบค้นวารสารชื่อ วารสารพัฒนาชุมชน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (2 คะแนน)
- 9.1 รหัสประจำ วารสารพัฒนาชุมชน คืออะไร
ตอบ
- 9.2 เลขมาตรฐานสากลประจำ วารสารพัฒนาชุมชน คืออะไร
ตอบ
10. ให้นิสิตสืบค้นวิดิทัศน์ (VC) เรื่อง วิถีชีวิตคนกลางคืน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)
- 10.1 รหัสประจำวิดิทัศน์ เรื่อง วิถีชีวิตคนกลางคืน คืออะไร
ตอบ
- 10.2 วิดิทัศน์ม้วนนี้มีทั้งหมดกี่เรื่อง
ตอบ เรื่อง
- 10.3 เรื่องที่ 4 ที่ปรากฏในวิดิทัศน์ม้วนนี้คือเรื่องอะไร
ตอบ
11. ให้นิสิตสืบค้นหนังสือชื่อเรื่อง ทฤษฎีจำนวนอะตอม แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (6 คะแนน)
- 11.1 ผู้แต่งหนังสือเล่มนี้คือใคร
ตอบ
- 11.2 หนังสือเล่มนี้มีหัวเรื่องอะไรบ้าง
ตอบ 1.
2.
3.
- 11.3 ถ้าต้องการทราบว่ามีรายการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเล่มนี้อีก ต้องใช้คำสั่งอะไร
ตอบ
- 11.4 จากข้อ 11.3 ถ้าพิมพ์คำสั่งนั้น แล้วกดเอนเตอร์ จะได้ข้อมูลอะไรบ้าง
ตอบ 1.
2.
3.
4.
12. หนังสือชื่อเรื่อง จานเครื่องแก้ว เป็นชื่อของหนังสือเล่มหนึ่งของหนังสือชุดที่มีหลายเล่มจบ และมีชื่อเรื่องรวมต่างหากเป็นอีกชื่อหนึ่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)
- 12.1 หนังสือเล่มนี้มีเลขเรียกหนังสือคืออะไร
ตอบ
- 12.2 หนังสือชุดนี้มีชื่อเรื่องรวมว่าอะไร
ตอบ

12.3 หนังสือชุดนี้มีทั้งหมดกี่เล่ม

ตอบ เล่ม

13. ให้นักสืบค้นเพลงชื่อ **ไถ่เธอคืนมา** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (3 คะแนน)

13.1 ผู้ขับร้องเพลงนี้คือใคร

ตอบ

13.2 เพลงนี้มีอยู่ในสตักคนวัสดุประเภทใดบ้าง

ตอบ

13.3 เพลงนี้มีปรากฏอยู่ใน VCD เพลงที่เท่าใด

ตอบ

14. วัสดุที่อยู่ในชื่อเรื่อง มีคำว่า **นโยบาย รัฐบาล และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

15. ให้นักสืบค้นผลงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ **เศรษฐศาสตร์** แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (8 คะแนน)

15.1 มีวัสดุทั้งหมดกี่รายการ

ตอบ รายการ

15.2 วัสดุทั้งหมดจะแสดงผลที่หน้าจอ

ตอบ หน้าจอ

15.3 ถ้าต้องการเข้าไปดูรายการในหน้าจอที่ 10 จะต้องใช้คำสั่งอะไร

ตอบ พิมพ์.....กดเอ็นเตอร์ และพิมพ์.....กดเอ็นเตอร์

15.4 รายการสุดท้ายของหน้าจอที่ 10 คือ รายการที่เท่าใด เรื่องอะไร

ตอบ รายการที่ เรื่อง.....

15.5 ถ้าต้องการดูรายละเอียดทางบรรณานุกรมของรายการที่ 60 จะต้องพิมพ์อะไร

ตอบ

15.6 ถ้าต้องการตรวจสอบว่ารายละเอียดทางบรรณานุกรมที่พบใน ข้อ 15.5 เป็นข้อมูลของรายการที่ 60 จริงหรือไม่ ให้ใช้คำสั่งอะไร แล้วกดเอ็นเตอร์

ตอบ

16. วัสดุในหัวเรื่อง มีคำว่า **ประชากร และ ไทย** มีอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดกลางทั้งหมดกี่รายการ (2 คะแนน)

ตอบ รายการ

17. ให้นักสืบค้นผลงานของ **รองศาสตราจารย์ทวี ทองสว่าง** และเลือกรายการที่ 13 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

17.1 เลขเรียกหนังสือ.....

17.2 หนังสือชื่อ.....

17.3 ผู้แต่งร่วม.....

17.4 สำนักพิมพ์.....

17.5 ปีที่พิมพ์.....

17.6 หัวเรื่อง.....

- 17.7 หนังสือมีจำนวน.....เล่ม
 17.8 หนังสืออยู่ในชั้น จำนวน.....เล่ม
 17.9 หนังสือที่ถูกยืมไป.....เล่ม
 17.10 หนังสือที่ยังยืมไม่ได้ เช่น อยู่ระหว่างเข้าปกใหม่ (Bindery) เล่ม

✓ ตอนที่ 3 ปัญหาการสืบค้นโอแพก (OPAC)

คำชี้แจง ในการสืบค้น OPAC ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน
 ช่องที่ตรงกับระดับปัญหาของท่าน

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบ					
1.1 ขั้นตอนในการสืบค้นซับซ้อน ยุ่งยากหลายขั้นตอน					
1.2 ระบบแสดงผลล่าช้า					
1.3 ระบบหยุดทำงาน (Hang) บ่อย					
1.4 คำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอเข้าใจยาก					
2. ปัญหาเกี่ยวกับการได้รับผลของข้อมูล					
2.1 รายการที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ					
2.2 ข้อมูลที่แสดงผลบนหน้าจอไม่ชัดเจน					
2.3 ข้อมูลที่แสดงหน้าจอผิดพลาด เช่น พิมพ์ผิด					
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้					
3.1 ใช้แป้นพิมพ์ไม่คล่อง เสียเวลามาก					
3.2 มีความสับสนในการใช้แป้นพิมพ์เพื่อเปลี่ยนภาษา					
3.3 ไม่เข้าใจคำสั่งและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าจอ					
3.4 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นหัวเรื่อง (Subject) ในการค้น					
3.5 ไม่รู้จะกำหนดคำใดเป็นคำสำคัญ (Keyword) ในการค้น					
4. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ					
4.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ ต้องรอนาน					
4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องบ่อย					
4.3 คู่มือแนะนำการใช้ OPAC อ่านไม่เข้าใจ					
4.4 ไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเพ็ญรุ่ง แบ่งใส
เกิดวันที่	15 สิงหาคม 2504
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	60 หมู่ 2 อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2522	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม นนทบุรี
พ.ศ.2531	ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์) วิทยาลัยครูพระนคร
พ.ศ.2544	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ